

«ایران و کنفرانسهای بین‌المللی» (۱۳۰۲-۱۳۲۷)

مهشید لطیفی نیا

سازمانهای بین‌المللی به دو گروه دولتی و غیر دولتی تقسیم می‌شوند و سازمانهای بین‌المللی دولتی نیز خود به دو گروه جهانی: جامعه ملل* و سازمان ملل متحد و منطقه‌ای:

(الف) - سازمانهای اروپایی منطقه آتلانتیک

(ب) - سازمانهای آمریکایی

(ج) - سازمانهای آسیایی - آفریقایی

(د) - سازمان کنفرانس اسلامی، طبقه بندی می‌شوند^(۳).

سازمان بین‌المللی دولتی اجتماع گروهی از کشورهاست که به منظور تحقق هدفهای خاص و مشترک بر مبنای «معاهده تاسیس» که در حکم اساسنامه سازمان است تشکیل می‌گردند و با انعقاد این معاهده تمایل و اراده خود را به همکاری منظم در محدوده خاص ابراز می‌دارند. خصوصیات بارز سازمانهای بین‌المللی عبارت است از:

دارا بودن اراده مستقل، داشتن شخصیت حقوقی بین‌المللی جدا از کشورهای عضو، دائمی بودن یا دوام استمرار، برخوردار بودن از تشکیلات و ارکان منظم.

اولین سازمان بین‌المللی (نه به صورت کامل) کمیسیون مرکزی رودخانه «رن» می‌باشد که با انعقاد پیمان نهایی وین در سال ۱۸۱۵ م. ۱۱۹۴ ش. تاسیس شد^(۴).

برپایی کنفرانسها از جمله عوامل به وجود آورنده سازمانهای بین‌المللی و به توالی آن از وظایف سازمانهای بین‌المللی و یا کارگزاریهای وابسته به آنهاست و تاکنون کنفرانسهای بسیاری در زمینه‌های مختلف برگزار شده است. این مقاله، با توجه به نقش با اهمیت این اجلاسها در تکامل حقوق بین‌الملل، به بررسی تعدادی از کنفرانسهای بین‌المللی که ایران نیز به نوعی در آنها دعوت یا شرکت داشته است، و با توجه و بررسی تعدادی از اسناد طبقه بندی شده به صورت دستی موجود در آرشیو سازمان اسناد ملی ایران می‌پردازد.

نیاز به برقراری ارتباط میان انسانها و جوامع با یکدیگر از دیرباز تشکلهای اولیه را به وجود آورد، و با پیچیده‌تر شدن این روابط و آغاز دوره جدید که بر نهاد و قدرت دولتهای سرزمینی استوار بود و در پی آن پیدایش نظم بین‌المللی مرکب از شمار قابل توجهی از دولتهای رقیب، موضوع ارتباطات بین‌المللی اهمیت بیشتری یافته و بیشتر مورد موافقت همگانی قرار گرفت. با این وجود، به دلیل ناکافی بودن روابط دیپلماتیک به خودی خود برای مقابله با پیچیدگیهای نظام جهانی، اندیشه کنفرانس بین‌المللی به مثابه نوعی دیپلماسی گسترده مطرح گردید. این گونه گردهمایی‌ها به مسائلی می‌پرداختند که به بیش از دو یا سه کشور مربوط بود و در موارد بسیار به یک معاهده بین‌المللی یا صلحی رسمی منجر می‌شد. اولین نمونه این اجلاسها با صلح وستفالی در ۱۶۴۸ م. ۱۰۲۷ ش. پیش آمد که به برخورداری مذهبیه ملی در سیاست اروپا را به وجود آورد. به همین نحو براساس موافقتنامه‌ای بین‌المللی میان قدرتهای ذینفع، جنگهای فرانسه در زمان لویی چهاردهم خاتمه یافت و یک قرن بعد جنگهای ناپلئون با کنگره وین که در ۱۸۱۵/۱۱۹۴ تشکیل شد پایان یافت. این کنفرانس نقطه عطف مهمی به شمار می‌رود، زیرا نخستین تلاش منظم جهت تنظیم امور بین‌المللی از طریق کنفرانسهای بین‌المللی عادی بود. نظام کنگره‌ها عملاً به مدت یک قرن به اشکال گوناگون ادامه یافت.

تا آغاز جنگ جهانی اول امور جهان تا حد زیادی به وسیله کنفرانسهای ادواری که در اروپا برگزار می‌گردید، تنظیم و تنسيق می‌شد، این کنفرانسها و کنفرانسهای دیگر، پیش درآمد مهمی برای ایجاد «نهادهای بین‌المللی» بودند. اما خود، روز به روز در انجام کاری که برای آن به وجود آمده بودند بی‌کفایت‌تر می‌شدند^(۱). «نهادهای بین‌المللی» یعنی نهادهای حقوقی بین‌المللی، تشکلهای جمعی و قواعد تاسیسی هستند که براساس حقوق بین‌الملل ایجاد شده‌اند. از جمله می‌توان از کشورها، سازمانهای بین‌المللی، داوری بین‌المللی، دیوان بین‌المللی دادگستری، مسؤولیت بین‌المللی و شناسایی، نام برد^(۲). امروزه بخش قابل توجهی از مقررات حقوق بین‌الملل را حقوق سازمانهای بین‌المللی تشکیل می‌دهند.

* جامعه ملل در مقاله جداگانه‌ای با بهره‌گیری از اسناد بررسی خواهد شد.

۱- «کنفرانس هواپیمایی بین‌المللی»

قبل از انعقاد عهدنامه ۱۲۹۸/۱۹۱۹ پاریس، تعدادی معاهدات دو یا چند جانبه میان کشورهای مختلف به امضا رسید و نظام حقوقی خاصی در زمینه قلمرو هوایی وضع گردید. جنگ جهانی اول و نقش صنعت هواپیمایی و هوانوردی در این جنگ، سبب شد متفقین بلافاصله پس از جنگ، کمیسیون خاصی را مأمور تهیه عهدنامه‌ای در این خصوص نمایند. نتیجه کار این کمیسیون، تنظیم عهدنامه‌ای بود که در ۱۳ اکتبر ۱۹۱۹ در پاریس به امضای ۲۷ کشور رسید. این عهدنامه نخستین معاهده مهم در مورد هوانوردی است و حاوی نکات مهم زیر است:

۱- قبول اصل حاکمیت کامل و انحصاری هر کشور بر قلمرو هوایی خود (بالای قلمرو خاکی و دریای سرزمینی).

۲- قبول اصل آزادی عبور و مرور در فضای بالای دریای آزاد.

۳- قبول اصل عبور بی‌ضرر در زمان صلح برای هواپیماهای غیر نظامی کشورهای متعاقد در قلمرو یکدیگر، منوط به رعایت شرایط مقرر در این عهدنامه.

۴- ممنوعیت کشور متعاقد در انعقاد معاهده اختصاصی با کشورهای غیر متعاقد.

بر اثر بروز انتقادات بر این عهدنامه، نمایندگان کشورهای عضو با یکدیگر گرد هم آمدند و پروتکل اصلاحی در سال ۱۳۰۸/۱۹۲۹ به امضا رسید و از سال ۱۳۱۲/۱۹۳۳ به اجرا درآمد و تعداد کشورهای عضو به ۵۳ کشور افزایش یافت.

نکات مهم پروتکل اصلاحی مورخ ۱۹۲۹ به شرح زیر خلاصه می‌شود:

۱- آزادی الحاق کشورهای ثالث به عهدنامه ۱۹۱۹، بدون هیچ‌گونه قید و شرط.

۲- حق انعقاد معاهدات اختصاصی کشورهای متعاقد با کشورهای غیر متعاقد، مشروط بر این که اولاً به حقوق کشور عضو لطمه‌ای وارد نیاید، ثانیاً مغایرتی با عهدنامه پاریس نداشته باشد.

۳- حذف کلیه امتیازات برای کشورهای بزرگ و اعمال اصل مساوات کامل کشورهای عضو^(۵).

دولت ایران به ریاست محمدعلی فروغی به توسط وزیر امور خارجه وقت به نماینده خود در پاریس دستورالعمل صادر نمود تا قرارداد مزبور را امضا نماید و متعاقب آن از مجلس شورای ملی درخواست نمود تا هرچه زودتر الحاق دولت ایران را به قرارداد مذکور به وسیله ماده واحده ذیل تصویب نمایند:

(ماده واحده)

«مجلس شورای ملی الحاق دولت علیه را به قرارداد هواپیمایی بین‌المللی مورخ ۱۳ اکتبر ۱۹۱۹ تصویب می‌نماید»^(۶).

به دستور هیات وزرا کمیسیونی به صورت ماهیانه، مرکب از

نمایندگان وزارت جنگ، وزارت امور خارجه، وزارت مالیه، تحت ریاست عدل‌الملک در وزارت فواید عامه راجع به کنفرانس هواپیمایی بین‌المللی و تهیه نظامنامه هواپیمایی در ایران تشکیل گردید تا نظاماتی را که مربوط به آنها می‌شود تهیه نموده و به وسیله وزارت امور خارجه برای اداره هواپیمایی بین‌المللی ارسال شود که بر طبق مقررات قرارداد هواپیمایی بین‌المللی، کلیه دولتهای عضو از نظامات مخصوص راجع به آن مستحضر گردند. وزارت امور خارجه در تاریخ ۱۳۰۲/۹/۲۹ به این دلیل که «هر ماهه کمیسیون بین‌المللی بر طبق پیشنهاد دولتهای عضو نظریات جدیدی در اصل قرارداد حاصل می‌کند و علی‌الرسم عقیده دولت را دائر به نظریات و اصلاحات جدید استعلام می‌کند و مسائل مربوطه هم اغلب مربوط به وزارتخانه‌های مختلف است که باید با اطلاع از جزئیات، آن عقیده را که موافق صلاح دولت باشد اتخاذ نمایند»، پیشنهاد کرد کمیسیون دائمی مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های فوق‌الذکر در وزارت امور خارجه یا وزارت جنگ تشکیل شده و اوراق مربوط به قرارداد مزبور را در آن جا ضبط و از طرف کمیسیون دائمی بین‌المللی هواپیمایی نظریات دولت استعلام شود و نمایندگان وزارتخانه‌های فوق‌الذکر با مراجعه به سوابق جواب سوالاتی را که می‌شود تهیه نموده و به وسیله وزارت امور خارجه برای اداره بین‌المللی هواپیمایی بفرستند^(۷). لذا در تاریخ اول فروردین ۱۳۰۴ کمیسیون دائمی برای مطالعه در مسائل مربوط به هواپیمایی مرکب از نمایندگان وزارت جنگ، فواید عامه، وزارت خارجه و وزارت مالیه در وزارت خارجه تشکیل گردید، و فعالیتهای این کمیسیون، از سوی ارکان حرب کل قشون به تاریخ ۲۸ خرداد ۱۳۰۴ به این شرح به وزارت خارجه ارائه شد:

۱- ترجمه و تهیه قرارداد بین‌المللی هواپیمایی که به امضای نماینده دولت علیه رسیده و حال باید از طرف مجلس شورای ملی تصدیق شود.

۲- تهیه نظامنامه هواپیمایی در ایران که از تصویب هیات معظم دولت گذشته و به موقع اجرا گذاشته شده است.

۳- تهیه جوابهای کمیسیون بین‌المللی هواپیمایی و تعقیب مسائل مربوط به هواپیمایی از نقطه نظر خارجه و داخله.

۴- مراقبت در اجرا، امضای مقررات عهدنامه بین‌المللی و مقررات داخلی راجع به هواپیمایی از طرف هواپیماهای* خارجه که وارد ایران می‌شوند.

۵- تنظیم نظامنامه داخلی کمیسیون هواپیمایی و تقدیم آن به وزارت جلیله امور خارجه. به علاوه کمیسیون نظر به تمهیداتی که دولت علیه به موجب قرارداد بین‌المللی نموده‌اند، راجع به مخارج این کار تاکنون یک سلسله پیشنهادات به وزارت جلیله امور خارجه تقدیم داشته و مکاتباتی نموده است که متأسفانه هنوز نتیجه مطلوب را به دست نیاورده. مخارج معروضه به قرار تفصیل ذیل است:

اولاً، حق‌الشراکه دولت علیه در کمیسیون هواپیمایی بین‌المللی که سالی

* اصل: هواپیمایان

مبلغ بیست هزار فرانک بوده و در هذالسنه به هفده هزار فرانک تقلیل یافته است که از این بابت دولت علیه تا آخر خرداد ماه سال جاری جاری مبلغ (۵۷۵۰۰) فرانک مدیون می‌باشند و کمیسیون بین‌المللی مطالبه حق مزبور را نموده، چون با وجود این کمیسیون پرداخت این وجه تصویب نشده است، مکاتبات کمیسیون بین‌المللی راجع به این موضوع بلاجواب مانده است،

ثانیاً، از بابت مصارف دفتری و خرید نقوشجات و طبع لوایح و نقشه‌های لازمه و مخارج ضروری دیگر سالیانه مبلغ هزار تومان پیشنهاد شده بود که علاوه بر حق‌الشراکه فوق‌الذکر، اعتبار داده شود،

ثالثاً، مبلغ ماهیانه بیست و پنج تومان کمک خرج منشی کمیسیون دائمی هواپیمایی، از قرار معلوم در هیات معظم دولت چنین مذاکره شده بود که وجوه فوق‌الذکر به بودجه وزارت جلیله امور خارجه تحمیل شود، ولی نظر به این که بودجه وزارت معزی‌الیها محدود است و این کار هم مختص به امور وزارت جلیله نمی‌باشد، این طور جواب داده شده که فدوی مراتب را به عرض وزارت جلیله متبوعه خود برساند. اینک محض خاتمه دادن به این قضیه تذکراً رای قاصر خود را نیز اضافه می‌نماید که نظر به اهمیت موضوع و لازم بودن وجود یک کمیسیون که ناظر اجرای عهدنامه بین‌المللی و عملیات هواپیمایی خارجه در ایران باشد و از طرف دیگر به واسطه این که کمیسیون اختصاص به وزارت خارجه ندارد، ممکن است که مخارج فوق‌الذکر یا از محل اعتبار وزارتخانه‌ها متناوباً پرداخت گردد یا از محل اعتبار دولت. راپرتی هم که اخیراً راجع به موضوع فوق از طرف کمیسیون وزارت جلیله امور خارجه تقدیم شده محض مزید اطلاع لفاً تقدیم می‌دارد. در خاتمه معروض می‌دارد که در صورت عدم تصویب مصارف فوق‌الذکر، ناچار بایستی هرچه زودتر قرار تادیه قروض سابقه دولت علیه به کمیسیون بین‌المللی داده شده و فسخ یا شرکت دولت علیه در قراردادهای بین‌المللی هواپیمایی اعلام گردد. اگر چه در این صورت ممکن است متضمن مقرراتی در آتیه بوده باشد^(۸). در تاریخ ۱۲ تیر ۱۳۰۵ وزارت جنگ ابراز عقیده خود را راجع به عضویت ایران در کمیسیون هواپیمایی بین‌المللی و تشخیص منافع آن برای ایران منوط به مطالعات دقیق‌تری می‌داند. همچنین دلیل عضویت ایران را قبلاً از مشارکت در کمیسیون مزبور استعلام می‌نماید و با ذکر این نکته که عضویت ایران در کمیسیون بین‌المللی هواپیمایی هنوز در مجلس شورای ملی تصویب نشده، خواستار اعلام نتایج تصمیم‌گیریهایی بعدی در این زمینه می‌گردد^(۹). به جهت توضیح بیشتر در مورد لزوم عضویت ایران در کمیسیون هواپیمایی بین‌المللی و نحوه پرداخت بودجه عضویت ایران در کمیسیون فوق، وزارت امور خارجه در تاریخ ۴ آبان ۱۳۰۵، چنین اظهار می‌کند:

«این کمیسیون بر طبق تصویب‌نامه نمره ۱۳۵۱۱ مورخه نهم قوس ۱۳۰۲ مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های جنگ، مالیه، فواید عامه و خارجه با یک نفر منشی از ابتدای سال ۱۳۰۲ جلسات خود را در وزارت خارجه تشکیل

و برای نشر و طبع راپرتها و مجلات و اقدام به وظایفی که در حدود قرارداد بین‌المللی به عهده این کمیسیون واگذار شده مبلغ هزار تومان جمعاً سالیانه در سنوات قبل به هیات معظم دولت به توسط این وزارتخانه پیشنهاد نموده که تصویب فرمایند، از محل اعتبار دولت پرداخت شود. چون تمام امور بین‌المللی که به مناسبت عضویت دولت علیه در کمیسیون بین‌المللی پاریس به دولت ایران مراجعه می‌شود باید به وسیله این کمیسیون حل و اقدام شود و بدون توجه فوق‌الذکر کمیسیون قادر به انجام هیچ کار مفیدی نیست و بعضی کارها (از قبیل نقوشجات یک میلیونیم ایران از هندوستان که وجه آن هنوز پرداخت نشده) که اقدام شده ناتمام مانده، علیهذا مستدعی است پس از تعیین تکلیف اصل موضوع تصویب و مقرر فرمایند یک هزار تومان برای مصارف کمیسیون به شرح ذیل از محل اعتبار دولت پرداخت شود تا کمیسیون مجدداً تشکیل و به وظایف مقرر مشغول شود.

- ۱- بانصد تومان بابت مخارج طبع، ترجمه و نشر مجلات و لوایح لازمه،
- ۲- دوست تومان به جهت مصارف دفتری و مخارج غیر مترقبه،
- ۳- سیصد تومان کمک خرج یک نفر منشی.

در موضوع سهمیه دولت علیه ایران از بابت مشارکت در کمیسیون بین‌المللی پاریس، مبلغ این سهمیه که دول عضو قرارداد می‌پردازند بر حسب تصمیم کمیسیون بین‌المللی در هر سال تفاوت می‌کند. برای سال ۱۹۲۶ مبلغ ۱۲ هزار فرانک سهمیه دولت را معین کرده‌اند و مبلغ (۸۵۰۰) فرانک نیز از سابق بابت سهمیه مبلغ (۲۰۵۰۰) فرانک، دولت علیه به کمیسیون بین‌المللی مدیون خواهد بود^(۱۰). ضمن همان نامه وزارت امور خارجه تقاضا می‌نماید که ترتیبی اتخاذ شود که مطالبات معوقه پرداخت گردد و همچنین دولت ایران ترتیب شرکت یا عدم شرکت خود را در قرارداد و موسسات فرعیه آن اعلام کند^(۱۱). وزارت جنگ در تاریخ ۱۳۰۶/۳/۶ اظهار می‌نماید: در عقیده خود مبنی بر غیر لازم بودن عضویت ایران در قرارداد هواپیمایی بین‌المللی باقی است، ولی چنانچه دولت ایران شرکت خود را در قرارداد هواپیمایی بین‌المللی قطعاً لازم دانسته و بخواهد عضویت خود را در کمیسیون مزبور ادامه دهند، مناسبتی نخواهد داشت که حق‌الشراکه آن جزو بودجه وزارت جنگ محسوب گردد^(۱۲).

سفارت ایتالیا در ۱۴ ژوئن ۱۹۲۷ طی یادداشتی به وزارت امور خارجه دولت ایران را به چهارمین کنگره بین‌المللی هواپیمایی در رم دعوت می‌کند. این دعوت‌نامه به وزارت جنگ نیز ارسال می‌شود و در خصوص تعیین نماینده و شرکت دولت ایران در این کنگره نظر وزارت جنگ استعلام می‌شود. وزارت جنگ اظهار می‌کند که راجع به اعزام نماینده به چهارمین کنگره مزبور نظر موافقت ندارد^(۱۳). در تاریخ ۲۹ آبان ۱۳۰۶ از سوی حسین علاء وزیر مختار ایران در پاریس گزارشی به وزارت امور خارجه ارسال می‌شود، مبنی بر این که: «... دولت ایران از چند سال به این طرف در این کنفرانس عضویت داشته و گذشته از این که اوراق و مطبوعات کنفرانس مزبور که به این سفارت فرستاده شده است مرتباً برای وزارت جلیله خارجه فرستاده شده، خود کنفرانس هم مستقیماً سه نسخه

از هر یک از مطبوعات را به وزارت امور خارجه ارسال می‌دارد» این که دولت علیه مبلغ گزافی بابت حق‌الشراکه خود می‌پردازد ولی از کنفرانس مزبور استفاده نمی‌نماید. چنانچه در اجلاس اخیری که در ماه اکتبر در رم انعقاد می‌یافت، با وجودی که اهمیت آن جلسه خاطر نشان شده بود مشارکت نفرمودند. هرگاه واقعاً دولت علیه مشارکت خود را مفید نمی‌داند، بی‌جهت مبلغ گزافی در سال نپردازد و هرگاه مشارکت را لازم می‌داند بیشتر به این مسأله اهمیت داده و از اعزام نماینده غفلت نفرمایند و در مورد بدهکاری دولت ایران به کنفرانس مزبور نیز «قراری هر چه زودتر داده شود» (۱۴).

در این مورد وزارت امور خارجه در ۱۳۰۶/۱۰/۹ خطاب به ریاست وزرا چنین اظهار می‌دارد که:

«... رسمیت قرارداد بین‌المللی هواپیمایی در ایران منوط به تصویب مجلس شورای ملی است و در اول بهمن ماه ۱۳۰۴ نیز لایحه آن به مجلس شورای ملی تقدیم شده ولی هنوز به تصویب نرسیده است. با این حال دولت علیه هر ساله مبلغی از بابت سهمیه خود باید به کمیسیون مزبور بپردازد. از طرفی چون هنوز سند قرارداد مزبور در ایران صورت رسمی به خود نگرفته و مشارکت دولت علیه قطعی نگشته است، نظامات و قوانین که مربوط به قرارداد بین‌المللی هواپیمایی است (چنانچه در سایر ممالک تهیه شده) در ایران تهیه و تدوین نشده است و چندین مرتبه کمیسیون بین‌المللی هواپیمایی از نظامات مزبور و صورت نقاط ممنوعه در ایران و غیره نسخ متعدد خواسته است و از طرف وزارت امور خارجه به وزارت جلیله جنگ مراجعه شده ولی جواب داده‌اند که نظامات مدونه در این خصوص موجود نمی‌باشد» (۱۵).

لازم به توضیح است ایالات متحده امریکا پس از جنگ جهانی دوم، تشکیل کنفرانسی را پیشنهاد نمود که در ۱ نوامبر ۱۹۴۴ با شرکت نمایندگان بیش از ۵۰ کشور در شیکاگو ترتیب یافت. اتحاد شوروی سابق و کشورهای محور از شرکت در آن خودداری نمودند. در «کنفرانس شیکاگو» که به نوبه خود مهمترین کنفرانس حقوق هوایی است به دو نظریه‌ای که قبلاً در «کنفرانس پاریس» مورد بحث بود توجه خاصی شد. یکی نظریه آزادی مطلق برای کلیه کشورها و دیگری نظریه حاکمیت کشورها بر قلمرو هوایی خود و پذیرفتن یک سری مقررات بین‌المللی و یک مدیریت بین‌المللی.

کنفرانس شیکاگو به تصمیماتی به شرح زیر منتهی گردید:

- تصویب عهدنامه بین‌المللی هواپیمایی کشوری،
 - تصویب موافقتنامه ترانزیت سرویسهای هوایی (سرویسهای منظم)،
 - تصویب موافقتنامه حمل و نقل یا ترافیک هوایی بین‌المللی،
 - تصویب دوازده قطعنامه و توصیه نامه اداری، حقوقی، فنی.
- با اجرا درآمدن عهدنامه شیکاگو، عهدنامه ۱۹۱۹ پاریس نسخ گردید. در حال حاضر، اصول مهم عهدنامه بین‌المللی هواپیمایی کشوری به شرح زیر می‌باشد:

کلیه هواپیمای غیر دولتی غیر متعاقد (به استثنای هواپیمایی که در خدمت سرویسهای منظم هوایی می‌باشند) بدون کسب موافقت قبلی و با توجه به شرایط مقرر در این عهدنامه، دارای حقوق و آزادیهای زیر هستند:

- حق پرواز و عبور بی‌ضرر از قلمرو کشورهای متعاقد (حق ترانزیت)،
- حق فرود و توقف غیر تجاری به منظور سوختگیری و تعمیر و تهیه وسایل مورد نیاز (حق فرود و توقف فنی)،

- هیچ یک از هواپیمای متعلق به سرویسهای منظم هوایی حق عبور و مرور بر فراز کشورهای متعاقد را ندارد مگر این که قبلاً موافقت کشور مربوطه را کسب نموده باشد،

- هریک از کشورهای متعاقد حق دارد از هواپیمایی که در حال عبور از قلمرو هوایی اوست بخواهد که فرود آید یا از مسیر مشخصی عبور نماید،

- هریک از کشورهای متعاقد حق دارند بنا به ضرورت‌های نظامی و امنیتی و تامین بهداشت عمومی، پرواز هواپیمایها را از بعضی نواحی خود محدود و یا ممنوع سازند، مشروط بر آن که این عمل بدون تبعیض صورت گیرد و ممانعت بی‌هوده‌ای در امر هواپیمایی به وجود نیآورد،

- پرواز هواپیمای بدون خلبان بر فراز کشورها بدون کسب موافقت قبلی کشورها ممنوع باشد،

- امتیاز حمل و نقل هوایی داخلی در انحصار هر کشور است. (کابوتاز)

* «سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری» از سال ۱۳۲۶/۱۹۴۷ که عهدنامه هواپیمایی کشوری به مرحله اجرا درآمد طبق مفاد چنین عهدنامه‌ای تاسیس گردید. سازمان مذکور از موسسات تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد می‌باشد و دارای شخصیت بین‌المللی و صلاحیت قضایی است (۱۶). تعداد اعضای این سازمان ۱۷۸ کشور و مقر آن در مونترال کانادا است (۱۷).

۲- «کنفرانس دیپلوماتیک تجدید نظر در قرارداد ۶ ژوئیه ۱۲۸۴/۱۹۰۶ راجع به ترفیه احوال مرضی و مجروحین جنگی و رفتار نسبت به اسرای جنگ»

پیشینه این گونه کنفرانسها به قرن نوزده میلادی، زمانی که جنگهای کوتاه مدت و ناحیه‌ای موجب از میان رفتن صلح گردیدند، باز می‌گردد. در طول سالهای این قرن، کنگره‌ها و کنفرانسهای چندی در پاریس، ژنو و لاهه تشکیل شد و معاهدات بی‌شماری که نفع عمومی را دربرداشت به امضای کشورها رسید. از جمله عهدنامه ژنو مورخ ۲۲ اوت ۱۲۴۲/۱۸۶۴ در زمینه حمایت از مجروحان و بیماران و کارکنان بهداری (۱۸). و سالها بعد عهدنامه‌های چهارگانه ژنو در ۱۳۲۸/۱۹۴۹ در زمینه مقررات حقوق جنگی (۱۹).

در حقوق بین‌الملل، خودداری یک کشور از انجام تعهدات قراردادی

وزارت امور خارجہ

ادارہ:
 دائرہ:

مجلس مدرسین ملی سندھ کراچی
نظر برقیات فوجی ہوائی و درجہ اولیٰ درجہ اولیٰ سندھ کراچی
دیکھا گیا ہے کہ دی فوجی کوریج کے تحت کئی کئی دفعہ ۱۹۱۹ء
میں ایسا درجہ اولیٰ فوجی کوریج کے تحت کئی کئی دفعہ ۱۹۱۹ء

فوجی کوریج کے تحت کئی کئی دفعہ ۱۹۱۹ء
جوں جوں ہرگز طمانین موضوع میں عملی حدود میں
موجودہ ایضاً باہر نہیں رہے ہیں اور اس کے نتیجے میں
کوشش ہو رہی ہے کہ ہرگز وہ درجہ اولیٰ کے تحت کئی کئی دفعہ ۱۹۱۹ء

پروٹیکشن گاہ علوم انسانی حرم مطالعہ فرنگی
مادہ و ہدیہ

مجلس مدرسین ملی سندھ کراچی
۱۲ ستمبر ۱۹۱۹ء

دور دور رس

۱۲ ستمبر ۱۹۱۹ء

۲/۶

وزارت امور خارجه

اداره نسیم سر دانه

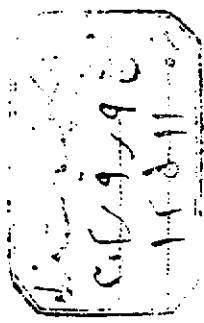
مورخ ۲۹ آبر ۱۳۰۲

نومره ۱۳۲۸۵

شعبه

تعامین ریاست وزرات خارجه خطبه

بطوریکه در محرم خورشید تقویم کفر نسیم در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 هفت محرم زنده خطه ایامه کت زنده ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 آی مدلیک خطه ایامه کت زنده ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 بانای خود نموده و بگویند وزارت خارجه خطه ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 عضو خطه ایامه کت زنده ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 نظام نامه ایامه کت زنده ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 معتمدین کت زنده ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 حاکمین و معتمدین کت زنده ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 که با این طبع از غیرت آن عقیده را که در این صیغه است معتمدین کت زنده ایامه در ایام
 فوق الذکر وزارت خارجه خطه ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 میسری و غیرین مع ایامه خطه ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 نموده و بگویند وزارت خارجه خطه ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 وزارت خارجه خطه ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام
 وزارت خارجه خطه ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام

خطه ایامه در ایام من مع حضرت دلد و چندا قیر نسیم خطه ایامه در ایام

بین‌المللی و یا لغو آنها به کشور یا کشورهای دیگر متعاهد، متقابلاً حق فسخ معاهده را می‌دهد، این حق در عهدنامه‌های حقوق معاهدات به رسمیت شناخته شده است، با این وجود عهدنامه‌های مذکور (حقوق معاهدات) فسخ مقررات مربوط به حمایت از شخص انسانی که در معاهدات بشر دوستانه، مثل عهدنامه‌های چهارگانه ژنو ۱۹۴۹ در زمینه حقوق جنگ گنجانیده شده را اجازه نمی‌دهد. بویژه مقرراتی که هرگونه اقدام مقابله به مثل علیه اشخاص مورد حمایت معاهدات مذکور را ممنوع می‌کند^(۲۱). در همین راستا در تاریخ ۱۳۰۸/۱۰/۳ از سوی وزارت امور

خارج شرحی در مورد کنفرانس دیپلماتیک تجدید نظر در قرارداد ۶ ژوئیه ۱۲۹۵/۱۹۰۶ راجع به ترفیه احوال مرضی و مجروحین جنگی و رفتار نسبت به اسرای جنگ را که در اول ژوئیه انعقاد یافت و یادداشت وزارت خارجه سوئیس مبنی بر تقاضای اعزام نماینده از طرف ایران برای شرکت در این کنفرانس، خطاب به ریاست وزرا ارسال شد: «... پس از وصول راپرت فوق وزارت امور خارجه با مراجعه به وزارت جنگ و جمعیت شیر و خورشید سرخ، موافقت خود را با شرکت دولت در کنفرانس، اظهار و به وسیله تلگراف رمز ۹ تیر ۱۳۰۸ نمره ۴۴۷ انجام این امر را به نماینده سوم ایران در جامعه ملل محول نمود. کنفرانس مزبور در تاریخ اول ژوئیه ۱۹۲۹ با حضور نمایندگان ایران منعقد و در نتیجه آن قراردادهای فوق در ۲۷ ژوئیه از طرف اغلب نمایندگان دول شرکت کننده به امضا رسید. نماینده ایران، نظر به این که برای امضا تهوری نداشت سواد قراردادهای را به وزارت امور خارجه فرستاد و کسب تکلیف نمود. وزارت امور خارجه هم نسخه‌ای از قرارداد راجع به رفتار با اسرای جنگ را به وزارت جنگ و نسخه‌ای از قرارداد مربوط به ترفیه احوال مرضی و مجروحین جنگ را به جمعیت شیر و خورشید سرخ برای مطالعه و اظهار نظر از لحاظ فنی مقررات آنها ارسال داشت. جمعیت شیر و خورشید سرخ جواباً اشعار داشته است که نظر مخصوصی نداشته و نسبت به مواد قرارداد موافقت دارد...» و تقاضای امضای قرارداد را می‌نماید^(۲۲).

۳- «کنفرانس اقتصادی لندن»

از سوی دولت ایران هیاتی جهت شرکت در کنفرانس اقتصادی لندن در سال ۱۳۱۲/۱۹۳۳ اعزام می‌شود و در ۱۳۱۲/۵/۲۴ از سوی حسن تقی‌زاده از ریاست وزرا درخواست می‌شود فوق‌العاده اعضای هیات از ۱ لیره به ۲ لیره در روز افزایش یابد و پرداخت روزی ۵ لیره به رئیس هیات اعزامی به تصویب هیات وزرا رسیده باشد^(۲۳).

۴- «کنگره بین‌المللی نقاط استراحت و آبهای معدنی»

این کنگره در سال ۱۳۱۷/۱۹۳۸ در برلین برگزار شد و برای دولت ایران به جهت شرکت در این کنگره در تاریخ شهریور - مهر ۱۳۱۷ دعوت‌نامه‌ای ارسال گردید^(۲۴).

۵- «کنگره بین‌المللی تنظیف شهرها»

کنگره بین‌المللی تنظیف شهرها در تاریخ ۲۴ الی ۲۸ اوت سال ۱۹۳۸/شهریور ۱۳۱۷، به ریاست عالیه وزیر داخله آلمان در وین تشکیل گردید و از دولت ایران، توسط نامبرده طی یادداشتی جهت شرکت در این کنگره دعوت به عمل آمد و به طوری که در حاشیه سند آمده است دولت ایران به دلیل گذشتن موعد، از شرکت کردن در کنگره مزبور خودداری کرد^(۲۵).

۶- «کنگره بین‌المللی شهرداری»

در تاریخ ۱۳۱۷/۴/۳۰ به دعوت‌نامه شرکت در سیزدهمین کنگره بین‌المللی شهرداری که در مکزیک برگزار می‌شد توسط دولت ایران پاسخ منفی داده می‌شود^(۲۵).

۷- «انجمن بین‌المللی تجارت»

دولت ایران شرکت در بیست و سومین جلسه «کنفرانس انجمن بین‌المللی تجارت» را که در تاریخ پنجم الی دهم سپتامبر - شهریور ۱۳۱۷ در ورشو برگزار می‌شد مقتضی ندانسته و در آن شرکت ننمود. لکن در ۱۳۱۷/۶/۱۰ پذیرفت که نمایندگان ایران بدون شرکت در جلسات تنها به صورت ناظر حضور داشته باشد^(۲۶).

در این زمینه «موافقتنامه* عمومی تعرفه و تجارت» «گات» به عنوان یک وسیله موقت به وجود آمد تا مادام که منشور هاوانا (۱۹۴۸) لازم‌الاجرا نشده و «سازمان** بازرگانی بین‌المللی» به مثابه یک نهاد تخصصی وابسته به سازمان ملل تاسیس نگردیده، انجام وظیفه کند و از همان سال به عنوان تنها سازمان بین‌المللی که مقررات بازرگانی جهانی را تعیین می‌کند باقی مانده است. کشورهای عضو «گات» در ۱۵ دسامبر ۱۹۹۳ با امضای سند نهایی گفتگوهای موسوم به «اروگوئه» در ژنو، تاسیس سازمان بین‌المللی را اعلام نمودند و این سند از سال ۱۹۹۵ قابلیت اجرایی یافته است. امروزه تعداد اعضای گات ۱۱۷ کشور و مقر آن «ژنو» در «سوئیس» است^(۲۷).

۸- «انجمن بین‌المللی بهداشت»

انجمن بین‌المللی بهداشت در تاریخ ۲۸ اکتبر ۱۹۳۸/آبان ۱۳۱۷ در وزارت خارجه فرانسه در پاریس تشکیل گردید. نمایندگانی که از سوی ایران در جلسه سخنرانی مزبور شرکت داشتند، دکتر اسپاهانی و آقای سپهدی بودند. دکتر اسپاهانی از این سخنرانی‌ها گزارشی به مضمون زیر به وزارت امور خارجه ارائه نمود: «... امسال دستور مذاکرات نشست اکتبر ۱۹۳۸ دستگاه بین‌المللی بهداشت عمومی که بنده افتخار شرکت در

* - General Agreement on Tariffs And Trade (G.A.T)
** - International Trade Organization (I.T.O)

جمله برنامه‌هایی که بر عهده سازمان است مبارزه با بیماری‌های مسری و بومی و همچنین اجرای برنامه وسیع ریشه کنی مالاریا و آبله می‌باشد. امروزه تعداد اعضای این سازمان ۱۷۷ کشور و مقر آن ژنو سوئیس است و از سازمان‌های تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد است (۳۴).

۹- «انجمن بین‌المللی بیمارستانها»

دولت ایران در تاریخ ۱۳۱۷/۹/۱۹ دعوت شعبه انجمن بین‌المللی بیمارستانها را برای شرکت در ششمین کنگره انجمن مزبور که در کانادا تشکیل می‌شد غیر ضروری تشخیص داده و از شرکت در آن کنگره که هر دو سال یکبار در یکی از کشورهای جهان تشکیل می‌شد خودداری کرد. سابقاً نیز دولت ایران در کنگره مزبور شرکت ننموده بود (۳۴).

۱۰- «کنگره بین‌المللی چهارپایان»

نمایندگان دولت ایران به جهت شرکت در کنگره بین‌المللی چهارپایان که در تاریخ ۸-۱۱ اوت ۱۹۳۹ در زوریخ گشایش می‌یافت، از سوی سفارت سوئیس دعوت شدند و اهمیت این کنگره در امر دامپروری خاطر نشان گردید (۳۵).

۱۱- «کنگره بین‌المللی کشاورزی»

در تاریخ ۱۳۱۷/۱/۱۸ شرکت نمایندگان ایران در چهاردهمین مجمع عمومی بین‌المللی فلاحی رم تصویب می‌شود و همچنین نظر دولت ایران در مورد شرکت در هفتمین دوره کنگره بین‌المللی حشره‌شناسی، پنجمین کنگره دفع ملخ و اعزام نماینده، استعلام می‌شود. در تاریخ ۱۳۱۷/۱۱/۱۳ دعوت دولت ایتالیا از ایران برای شرکت در کنگره بین‌المللی کشاورزی پذیرفته شد و قرار بر این شد ماموری که از سوی ایران به نمایندگی به ژنو می‌رود در راس کنگره مزبور نیز شرکت نماید (۳۶). در سال ۱۳۲۲ بنا به دعوت دولت آمریکا از ایران برای شرکت در کنفرانس مربوط به خواربار و امور کشاورزی نمایندگی ایران به آقایان شایسته و عامری و دکتر نصر که در آمریکا بودند واگذار شد و به جهت آشنایی نمایندگان از نظریات دولت، کمیسیونی مرکب از معاون وزارت کشاورزی، نماینده وزارت امور خارجه، مستشار اقتصادی وزارت دارایی، مستشار خواربار، نماینده وزارت خواربار، نماینده وزارت بازرگانی و پیشه و هنر در ۱۸ فروردین ۱۳۲۲ در دفتر معاون وزارت بازرگانی و پیشه و هنر تشکیل گردید. کمیسیون مزبور نظراتی به مضمون ذیل به نمایندگان ارائه داد:

«۱- به نمایندگان دولت ایران دستور داده شود که قبل از افتتاح جلسه بدوی کنفرانس سعی نمایند از برنامه کنفرانس دولت را آگاه نموده و خلاصه آن را تلگرافاً اطلاع دهند...»

آن را به سمت نماینده ایران در کمیته دائمی داشتیم، علاوه از مسائل بهداشتی که منضمماً در آن مورد مذاکره واقع می‌شود، مشتمل بر درخواست بسیار مهم دولت مصر بود که از دولت فرانسه به عنوان نگاهدارنده قرارداد‌های بهداشتی بین‌المللی ۱۹۰۳ و ۱۹۱۲ و ۱۹۲۶، خواهش کرده بود یک انجمن نوینی گرد آورد تا مسأله واگذاری ماموریتی را که تا به حال شورای بهداشتی بحرین و قرنطینه مصر انجام می‌داد به دولت مصر و در نتیجه مسأله تجدیدنظر در اصل ۴۳ و ۲ قرارداد ۲۱ ژوئن ۱۳۰۵/۱۹۲۶ را مورد بررسی قرار دهد. چون دستگاه بهداشت عمومی در موقع خود مأمور مطالعات بدوی تنظیم قرارداد ۱۹۲۶ شده بود، دولت مصر به دولت فرانسه اعلام داشته بود که همکاری آن دستگاه به عنوان مشاور در این انجمن مورد توجه مصر واقع خواهد شد. پس به موجب درخواست دولت فرانسه، انجمنی در ۲۸ اکتبر ۱۹۳۸ در وزارت خارجه تشکیل گردید که در آن برحسب اظهار میل دولت مصر کمیته دائمی دستگاه بین‌المللی بهداشت عمومی نیز دعوت شده بود. پس از اتخاذ رای، نظریه دولت مصر مورد قبول واقع شد و در تمام مدت این نشست اتفاق نظر کاملی بین نمایندگی ایران و نمایندگی مصر حکمفرما بود. در ۳۱ اکتبر، متن قطعی پروتکل به امضا رسید (۳۹)...

دولت ایران به وسیله یادداشتی از سوی سفارت فرانسه برای ۲۸ اکتبر سال آتی نیز دعوت شد تا در سخنرانی بهداشت بین‌المللی که در پاریس گشایش می‌یافت حضور به هم رساند. در همان هنگام شارژ دافر مصر به وزارت امور خارجه ایران آمده اظهار داشت چون دولت ایران یکی از دولتهای امضاکننده پیوندنامه ۲۱ ژوئن ۱۹۲۶ درباره بهداشت بین‌المللی می‌باشد و در این پیوندنامه نیز قسمتهایی درباره کاپیتولاسیون در مصر گنجانیده شده است، دولت مصر مایل است مقررات نامبرده را از بین ببرد. از دولت ایران تقاضا نمود نخست دعوت دولت فرانسه را پذیرفته، و دیگر برای اجرای منظور دولت مصر همراهی نموده دستور بایسته را به نمایندگان ایران در این زمینه بدهند. دولت ایران نیز مراتب فوق را پذیرفته در اجرای نظرات دولت مصر به نمایندگان خود دستور داد رای موافق بدهند (۴۰).

در تاریخ ۱۳۲۱/۳/۱۳ سفارت انگلستان طی یادداشتی از دولت ایران خواست که ارسال اطلاعات مربوط به امراض مسری ایران برای دفتر بین‌المللی بهداشت عمومی و تشکیلات بهداشتی جامعه ملل و همچنین پرداخت سهمیه ایران به نگاه نامبرده موقوف شود (۴۱). ظاهراً این امر به دلیل تاخیر در ارسال آمار بیماری‌های واگیر ایران و نپرداختن سهمیه عضویت ایران در نگاه بین‌المللی بهداشت بوده است.

در توالی این کنفرانسها* «سازمان بهداشت جهانی» در سال ۱۳۲۵/۱۹۴۶ با هدف یکسان ساختن معیارهای مراقبتهای بهداشتی به وجود آمد (۴۲). هدف این سازمان «حصول عالیترین سطح ممکن بهداشت برای همه مردم» است. منظور از بهداشت حالت رفاه کامل جسمانی و روانی و اجتماعی است نه صرفاً «فقدان بیماری یا عیلی». از

۲- به آقایان نمایندگان که فعلاً در جلسه بدوی کنفرانس حاضر می‌شوند، تلگرافاً گفته می‌شود چنانچه منظور و هدف اصلی کنفرانس تنظیم امور کشاورزی کشورهای متفق و ازدیاد محصولات کشاورزی از نظر جلوگیری از بحرانی که بعد از جنگ حاصل خواهد شد باشد، متذکر باشند که در اثر پیش آمدهای ناشیه از جنگ و اشغال ایران از طرف نیروی متفقین وسایط نقلیه ایران برای احتیاجات نظامی آنها به کار افتاده و به واسطه نبودن وسایل باربری از طرف نیروهای متفقین وسایط نقلیه ایران برای احتیاجات نظامی آنها به کار افتاده و به واسطه نبودن وسایط باربری به فعالیتهای اجتماعی و فردی لطمه بزرگ وارد گردیده و از طرفی از بین رفتن احشام که عامل مهم کشاورزی در ایران است و همچنین تلفات جانی که از ناخوشیهای واگیر که جلوگیری از آنها به واسطه نقصان وسایط و دارو به کشور وارد آمده است لطمه بزرگی به کشاورزی ایران وارد ساخته، ولی چون کشور ایران دارای اراضی وسیع کشاورزی است، چنانچه از همین حالا برای جبران خساراتی که به عوامل کشاورزی وارد گردیده مساعدتهایی از حیث تحویل وسایط باربری و ماشین و موتورهای کشاورزی برای جبران تلفاتی که به احشام و کشاورزان وارد گردیده و همچنین ماشین آلات و ادواتی که برای سدبندی و آبیاری و زه‌کشی اراضی و دواجات و مواد و لوازمی که برای دفع آفات نباتی و امراض حیوانی لازم است در اختیار ما گذارده شود که بتوانیم از همین حالا برنامه کشاورزی خود را تنظیم و شروع به کار نموده و بعد از جنگ، اضافه بر آن که احتیاجی به مواد خواربار دیگران نداشته باشیم، شاید هم بتوانیم به کشورهایی که از جنگ صدمات عمده دیده‌اند و بزودی نتوانند امور خودشان را اصلاح نمایند مساعدتهای ممکنه را مبدول بداریم...» (۳۷).

در سال ۱۳۲۲ بر طبق استنباطی که از نامه‌های وزیر مختار آمریکا و همچنین از برنامه‌های ارسال کنفرانس به وزارت خارجه می‌شد، غرض از تشکیل کنفرانس این بود که هر یک از دولتهای شرکت کننده، وضع خاص کشور خود را از لحاظ خواربار و محصولات فلاحی به کنفرانس گزارش داده و احتیاجات خود و همچنین محصولاتی را که می‌تواند صادر کند، به اطلاع برساند. بنابر آن طبق دستور مؤکدی از نخست وزیر به وزارت کشاورزی خواربار و پیشه و هنر موارد زیر خواسته شد:

- ۱- آمار صحیح کلیه محصولات فلاحی ایران قبل از جنگ،
- ۲- آمار تقریبی محصولات نامبرده پس از وقایع شهریور ماه ۱۳۲۰ به بعد،
- ۳- آمار صحیح صادرات محصولات فلاحی ایران در ده ساله اخیر،
- ۴- تعیین میزان استعداد تولید محصولات فلاحی ایران با ذکر وسایلی که برای تامین آن لازم می‌دانند،
- ۵- تعیین میزان و نوع محصولات فلاحی که مورد احتیاج کشور ایران ممکن است باشد،
- ۶- تعیین میزان احتیاج دولت به مواد ضروری فلاحی برای تامین خواربار کشور،
- ۷- تعیین این که چه مقدار از این محصولات ضروری در خود ایران تولید

می‌شود،

- ۸- تعیین این که چه میزان از این مقدار به مصرف نیروی متفقین رسیده و صادر می‌شود،
 - ۹- تعیین این که چه مقدار لازم است وارد ایران شود،
 - ۱۰- تهیه گزارشی نسبت به سطح فعلی زندگانی اهالی ایران و پیشنهادهایی که برای بهبودی وضع زندگانی و مصرف اهالی در نظر است،
 - ۱۱- تهیه صورتی از کارخانجات ایران و تعیین مواردی که بایستی از خارج برای راه انداختن آنها وارد نمود،
 - ۱۲- تهیه آمار اغنام و احشام کشور ایران در زمان صلح،
 - ۱۳- تعیین میزان مصرف معمولی ایران از این حیث،
 - ۱۴- تعیین میزان مصرف نیروی متفقین از این حیث،
 - ۱۵- تهیه گزارشی نسبت به مقدار صادرات متفقین از اغنام و احشام و مخاطراتی که از این حیث برای زندگانی کشاورزی ایران پیش آمده است،
 - ۱۶- پیشنهادهایی قطعی که برای رفع این نقیصه به نظر می‌رسد،
 - ۱۷- تعیین میزان احتیاج کشور به ماشینهای فلاحی و تهیه صورتی از نوع آنها،
 - ۱۸- تعیین عده وسایط نقلیه موجوده در کشور قبل از وقایع شهریور ماه،
 - ۱۹- تعیین عده وسایط نقلیه‌ای که از طرف متفقین گرفته شده است،
 - ۲۰- تعیین میزان احتیاج ضروری ایران به وسایط نقلیه (۳۸).
- به تاریخ ۲۶ فروردین ۱۳۲۲ یادداشتی از سفارت آمریکا به وزارت امور خارجه در تکمیل دعوت دولت ایران، جهت شرکت در کنفرانس خواربار و کشاورزی ملل متفق رسید، بدین مضمون که برنامه‌ای برای کنفرانس ترتیب داده شده و بدین نحو آغاز می‌شود که:
- با کوشش در تشخیص حقیقت احتیاجات ملل مختلف دنیا از حیث خواربار و سایر محصولات کشاورزی ضروری با در نظر گرفتن اوضاع و احوال متفاوت و ... کشورها تصدیق می‌شود انباشته شدن مفرط پاره‌ای محصولات کشاورزی در حقیقت به هیچ وجه مازاد نیست و آنچه مازاد نامیده می‌شود، معمولاً در نتیجه سوء توزیع و قلت مصرف بوده است. آنچه می‌توان برداشت و به مصرف رسانید:
- یک- سطح مصرف و شویابط
- الف- خواربار
- ۱- نوع میزان نقصان مصرف در هر کشور،
 - ۲- علل و نتایج سوء توزیع،
 - ۳- اقدامات برای اصلاح سطح مصرف (فرهنگ و غیره)،
 - ۴- مقصد عادلانه ملی و بین‌المللی برای اصلاح مصرف خواربار.
- ب- سایر محصولات کشاورزی ضروری
- ۱- سطح مصرف در کشورهای مختلف با در نظر گرفتن تاثیر رونق و کساد و نیروی خرید نفوس در آن کشورها، مقصدهای عادلانه ملی و بین‌المللی برای صلاح مصرف بنا حفظ مستخدمین و توسعه عملیات صنعتی،

دو - توسعه محصولات و انطباق آن با حواص از حیث مصرف

الف - اقدامات برای تعدیل مجدد امر استحصال و توجه به اجناسی که بیشتر ضرورت دارد،

ب - اقدامات برای تعطیل تولید اجناسی که به طور مزمین مازاد داشته باشد،

ج - اقدامات برای اصلاح امر تولید محصولات کشاورزی و حسن اجرای این منظور،

د - اقدامات برای توسعه و حفظ منابع کشاورزی،

ه - ایجاد فرصتها و وسایل برای تعدیل مشاغل در میان نفوس زراعتی.

سه - تسهیلات و اصلاح امر توزیع

الف - ارتباط سیاستهای اقتصاد ملی و بین‌المللی با مسائل کشاورزی با توجه مخصوص به تسهیل حمل و نقل محصولات کشاورزی و بازرگانی،

۱ - توسعه بازرگانی بین‌المللی،

۲ - سیاستهای وسیع برای تأمین و تولید مصرف اضافی به طور کلی.

ب - اصلاح بازار کشاورزی و ترتیب استفاده از عملیات و توزیع،

ج - اقدامات مخصوص برای توزیع خواربار به میزان وسیعتر،

۱ - اصلاح مصرف دسته‌هایی که عایدی کمی دارند،

۲ - توزیع بین‌المللی اجناسی که به مقادیر زیاد وجود داشته باشد.

د - ذخایر و ترتیباتی که درباره اجناس باید داده شود که بهای عادلانه و ذخایر کافی تأمین گردد... (۳۹) در تاریخ ۱۳۲۲/۳/۱۲ در نامه محرمانه‌ای از سوی وزارت خارجه به نخست‌وزیر تلگراف سفارت ایران در واشنگتن بدین نحو ارائه می‌گردد: «... دیروز از طرف هیات نمایندگی ایران بیانیه‌ای منتشر گردید و پس از اظهار موافقت با فکر و برنامه اصلی کنفرانس توضیح داده شد که امروز ایران خدمات گرانها به متفقین می‌کند. علاوه بر نفت که عملیات متفقین را در دریای هند و دریای کبیر تأمین می‌نماید، راهها و تمام وسایط نقلیه و ارتباطیه و قسمت مهم کارگران در اختیار متفقین می‌باشد و این مساله اشکالات بزرگی تولید نموده، وضع زراعت مغشوش، قحط و غلا و مردن پیدا شده و حال آن که در موقع عادی علاوه بر احتیاج خود هر ساله مبلغ کلی خواربار صادر می‌نمودیم. فعلاً اگر به طور موقت مقداری خواربار که به واسطه تقاضای متفقین کسر آمده به ما داده شود و همچنین تخم و ماشینهای کشاورزی در اختیار ما گذاشته شود، قادر خواهیم بود خواربار مردم ایران را تأمین و به کشورهای مجاور هم کمک بکنیم.» (۴۰) مطالعه مذاکرات کنفرانس نامبرده در سوم ژوئن ۱۹۴۳ خاتمه یافت و تصمیم گرفته شد کمیسیون موقتی برای انجام پیشنهادهای کنفرانس نامبرده تشکیل گردد. هر یک از دول شرکت‌کننده در کنفرانس حق داشتند نماینده‌ای برای حضور در کمیسیون موقتی تعیین و اعزام دارند. این کمیسیون موقتی تا ۱۵ ژوئیه در واشنگتن تشکیل می‌گردید. (۴۱) در تاریخ ۱۳۲۲/۳/۷ هزینه سفر و هزینه ادواری و اقامت کارشناس و نمایندگان دولت ایران در کنفرانس متشکله در ۲۷ آوریل ۱۹۴۳ در امریکا راجع به خواربار و محصولات فلاحی مبلغ نهصد و چهل و پنج دلار (۹۴۵ دلار) رقم زده شد. (۴۲) در تاریخ ۱۳۲۵/۷/۲۷

بابت ۱۰۲ روز که حسین نواب سرکنسول ایران در نیویورک به نمایندگی از طرف دولت در چهار کنفرانس خواربار و معاونت و اعاده حیثیت، پول و اقتصاد و هواپیمایی کشوری شرکت نموده بود دستور پرداخت ۲۴۳۷/۶۷ دلار هزینه با صدور تصویب‌نامه از اعتبار سال ۱۳۲۵ صادر شد. (۴۳)

لازم به ذکر است * «سازمان خواربار و کشاورزی» در سال ۱۹۴۳ تاسیس شد و به منظور گردآوری و توزیع اطلاعات مربوط به موضوع کشاورزی و تغذیه فعالیت می‌کند. در سال ۱۹۶۳ برنامه * «جهانی غذا به عنوان ارگانی در دستگاه ملل متحد جهت هماهنگ ساختن سیاستهای مربوط به تولید مواد غذایی، تغذیه و دیگر موضوعات ذیربط ایجاد گردید. این سازمان همچنین پیشنهاد کرد که یک صندوق بین‌المللی برای توسعه کشاورزی به وجود آید و خواستار حمایت از طرح سازمان خواربار و کشاورزی برای عرضه بین‌المللی کود گردید. (۴۴) این سازمان از طریق برنامه جهانی «بیکار جهانی علیه گرسنگی» و «برنامه تغذیه جهانی» به آموزش کشورهای در حال توسعه در زمینه حل مسائل تغذیه و تولید مواد غذایی می‌پردازد. امروزه تعداد اعضای سازمان خواربار و کشاورزی جهانی که از سازمانهای تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد است ۱۶۴ کشور و مقر آن شهر رم در ایتالیا می‌باشد. (۴۵)

۱۲ - «کنگره بین‌المللی هنر»

در تاریخ ۱۳۱۸/۴/۱۰ جهت شرکت ایران در پانزدهمین کنگره بین‌المللی هنر در لندن، لطفعلی صورتگر به نمایندگی از سوی ایران برای شرکت در کنگره انتخاب شد و مراتب و با قید این که «مراتب از شرف عرض و تصویب پیشگاه ملوکانه گذشته» به آقای صورتگر ابلاغ شد با نظر سفارت دولت شاهنشاهی مقدمات شرکت خود را در کنگره نامبرده تهیه نماید. بنابر این نکته که لطفعلی صورتگر در آن زمان مامور وزارت فرهنگ در لندن و مشغول انجام وظیفه بود، شرکت او نیازی به ارز مخصوص بابت هزینه مسافرت یا فوق‌العاده نداشته و به جهت مشارالیه دستور پرداخت فوق‌العاده ماموریت داده شد. (۴۶)

۱۳ - «کنگره معنوی جهانی»

در تاریخ ۱۳۲۵/۲/۱۹، بنا به دعوت سفارت بلژیک از دولت ایران برای اعزام نماینده‌ای از جوامع مذهبی و معنوی ایران جهت شرکت در کنگره معنوی جهانی Congres Spiritualiste Mondial که در ماه اوت ۱۹۴۶ در شهر بروکسل تشکیل می‌شد، از سوی وزیر فرهنگ وقت محمد تقی بهار، کاظم‌زاده ایرانشهر که در اروپا به سر می‌برد انتخاب شد تا در کنگره مزبور به نمایندگی ایران شرکت نماید. (۴۷)

* - Food And Agriculture Organization (F.A.O)
 ** - World Food Programme

۲۱
۱۳۰۲

و لکن در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است : « با آنکه بقول خود در این کتاب
 عجله برده ای بی حاشیه تعریف بر سر وضع نیست در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 نشان آنکه این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است »

تم - که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 با تعریفی در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 بقول خود در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 از این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است

چون تمام در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 تا تمام این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 بدست شد که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است

- ۱- بقول خود در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
- ۲- در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
- ۳- در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است

چشم - در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است
 در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است که در این کتاب در دست نرسیده است

۱۴ - «کنفرانس فنی جهانی»

طرح پیشنهادی اساسنامه «کنفرانس فنی جهانی» به شرح ذیل است:
کنفرانس فنی جهانی، ۷۷ خیابان رایمون، پوانکاره، پاریس، ۱۶
«طرح پیشنهادی اساسنامه»:

ماده یکم - ایجاد؛ یک انجمن بین‌المللی به نام «کنفرانس فنی جهانی» (C.T.M.) ایجاد شده است. این کنفرانس تابع قانون فرانسوی مورخه اول ژوئیه ۱۹۵۱ و اساسنامه حاضر خواهد بود.

ماده دوم - منظور و مرام؛ مرام کنفرانس جهانی به قرار ذیل است:

الف - به وسیله یک مرکز جهانی نمایندگی جمعیت‌های مهندسی و تکنسین‌های ملل مختلف را برعهده داشته و فعالیتهای موسسات فنی بین‌المللی را که فعلاً موجود یا در آتیه به وجود خواهد آمد با یکدیگر تطبیق می‌نماید،

ب - از نقطه نظر فنی روابط فرهنگی بین مهندسی و تکنسین‌های کشورهای مختلف را مستحکم خواهد کرد،

ج - سعی خواهد نمود که مهندسی و تکنسین‌ها بتوانند در نتیجه تجمع و دادن تشکیلات و ظایف حرفه‌ای و اجتماعی خود را انجام دهند،

د - به منظور تخفیف رنج و زحمت بشر و بالا بودن سطح زندگی، ترویج اختراعات فنی جدید و منابع نوین نیرو را تسهیل خواهد نمود،

ه - کوشش خواهند کرد تا مهندسی و تکنسین‌ها بتوانند به سهولت در سازمانهای مختلف بین‌المللی نماینده داشته باشند. برنامه فوق و پایه و اساس برنامه یک اتحادیه جهانی خواهد بود که کنفرانس فنی جهانی در ایجاد و تاسیس آن نهایت جدیت را مبذول خواهد داشت. ضمناً تصریح می‌گردد که مرامنامه کنفرانس شامل هیچ‌گونه موضوع سندیکایی نمی‌باشد.
ماده سوم - اعضا؛ اعضای کنفرانس جهانی عبارتند از:

الف - انجمنهای مهندسی و تکنسین‌های هر کشور که مجموعاً تشکیل یک کمیته ملی داده باشند،

ب - سازمانها یا انجمنهای فنی بین‌المللی که غیر تجارتي بوده و منحصر به چند کشور بخصوص نباشند،

ج - سازمانها و یا انجمنهای فنی بین‌المللی که غیر تجاری بوده ولی برحسب مرام یا اساسنامه‌های خود تعلق به یک دسته خاصی از کشورها داشته باشند. عضویت اعضای جدید کنفرانس فنی جهانی باید به تصویب هیات مدیره برسد.

ماده چهارم - مجمع عمومی؛

۱ - مجمع عمومی منشاء اختیارات کنفرانس بوده و از اجتماع نمایندگان و نمایندگان مختار اعضای کنفرانس تشکیل می‌شود. کلیه نمایندگان مختار در مذاکرات شرکت می‌کنند ولی فقط نمایندگان مختار به ترتیب زیر حق رای دارند:

سه نماینده مختار از هر کمیته ملی در ردیف عضویت (الف) یک نماینده از طرف هر سازمان یا انجمن فنی بین‌المللی ردیف عضویت (ب) ولی معذور به حداکثر ده نماینده مختار (در صورتی که شماره این سازمانها یا

انجمنها از ده متجاوز باشد از بین خودشان ده نماینده مختار انتخاب خواهند کرد). نمایندگان سازمانهای ردیف (ج) حق رای نخواهند داشت. هر نماینده مختار حق یک رای داشته و می‌تواند این حق را به نماینده مختار دیگری واگذار نماید. اخذ تصمیم در مجمع عمومی با حصول اکثریت آرا انجام می‌شود.

۲ - مجمع عمومی خط مشی کلی کنفرانس را تعیین می‌نماید. همچنین راجع به برنامه که از طرف هیات مدیره تهیه شده اظهار نظر نموده و در طرز اجرای آن بررسی به عمل می‌آورد.

۳ - مجمع عمومی عادی لااقل هر سه سال یک مرتبه تشکیل شده محل و تاریخ مجمع عمومی عادی بعد را نیز تعیین می‌نماید. مجمع عمومی ممکن است به طور فوق‌العاده بنا به دعوت هیات مدیره یا بنا به پیشنهاد ثلث اعضا تشکیل یابد.

۴ - مجمع عمومی عادی در موقع تشکیل، رئیس و اعضای هیات مدیره را انتخاب می‌نماید. رئیس مجمع عمومی کنفرانس در عین حال هیات مدیره قبل نیز خواهد بود.

د - عضویت مجمع عمومی کاملاً افتخاری است.

ماده پنجم - هیات مدیره؛

۱ - اداره امور کنفرانس برعهده هیات مدیره‌ای است که از طرف مجمع عمومی برای مدتی که تا انعقاد مجمع عمومی مابعد بطول می‌انجامد انتخاب شده است. هیات مدیره تشکیل می‌شود از پانزده نماینده مختار که هر کدام نماینده یک کمیته ملی می‌باشند. ۱۵ کشور مزبور را نمایندگان مختار کمیته‌های ملی (نمایندگان ردیف الف) از بین خود در مجمع عمومی انتخاب می‌نمایند. سه نماینده مختار از طرف سازمانها یا انجمنهای فنی بین‌المللی که از طرف نمایندگان مختار آنها (نمایندگان ردیف ب) در مجمع عمومی انتخاب شده‌اند. رئیس، رئیس دوره قبل، دبیرکل که از طرف هیات مدیره انتخاب شده و ممکن است یکی از اعضای هیات یا شخص خارجی باشد. وظایف و حقوق دبیرکل توسط نظامنامه خاصی تعیین می‌گردد.

۲ - هیات مدیره در حدود اختیاراتی که از طرف مجمع عمومی به او داده شده انجام وظیفه نموده و در اجرای تصمیماتی که مجمع عمومی اتخاذ نموده مسؤول مجمع خواهد بود. هیات مدیره برنامه مجمع عمومی را تهیه نموده و گزارش عملیات خود را برای تقدیم به مجمع عمومی تهیه می‌نماید. هیات مدیره حق عضویت اعضا را تعیین کرده و بودجه را تدوین می‌نماید.

۳ - طرح مطالعه درباره مسائل بخصوصی هیات مدیره می‌تواند کمیسیونهایی تشکیل بدهد. اعضای این کمیسیونها را ممکن است از خارج هیات مدیره انتخاب کرد.

۴ - انعقاد جلسات هیات مدیره منوط به اداره رئیس است. به علاوه برحسب تقاضای اکثریت اعضا و با دعوت دولت رئیس می‌تواند تشکیل جلسه بدهد.

۵- هیات مدیره از بین اعضای خود یک یا چند نایب رئیس انتخاب می نماید.

ماده ششم- درآمد مجمع عمومی؛

۱- درآمد مجمع عمومی عبارت است از حقوق عضویت که از طرف کمیته های ملی و سازمانها یا انجمنهای فنی بین المللی معادل مبلغی که از طرف هیات مدیره تعیین و توصیه شده پرداخت می شود. هرگونه وجوه دیگری که بر اثر فعالیتهای کنفرانس عاید می گردد.

۲- پرداخت هزینه به دستور رئیس هیات مدیره که از نقطه نظر قضایی و در تمام مراحل حقوقی نماینده کنفرانس می باشد به عمل خواهد آمد.

۳- بودجه هر سال را هیات مدیره تهیه نموده و به موقع خود به مجمع عمومی گزارش می دهد.

ماده هفتم- تغییرات اساسنامه؛

فقط بنا به پیشنهاد هیات مدیره و پس از تصویب مجمع عمومی می توان آن اساسنامه را تغییر داد یا انجمن را منحل نمود. در چنین مواردی مجمع عمومی موقعی رسمیت حاصل می کند که دو ثلث نمایندگان مختار حاضر بوده یا حق نمایندگی خود را به دیگری واگذار نموده باشند. اکثریت عبارت از سه چهارم آرا خواهد بود. اگر عده حاضر کافی نباشد، به فاصله ۳ تا ۱۵ ماه بعد مجمع عمومی برای بحث درباره همان موضوع مجدداً منعقد می گردد و این مرتبه شماره نمایندگان حاضر یا آنهایی که حق خود را واگذار کرده اند در رسمیت جلسه موثر نخواهد بود ولی باز هم سه چهارم آرا برای احراز اکثریت لازم است.

ماده هشتم- انحلال و تصفیه حساب؛

۱- در مورد انحلال اختیاری یا اجباری کنفرانس، مجمع عمومی فوق العاده تشکیل یافته یک یا چند مامور با اختیار مطلق به منظور وصول مطالبات و پرداخت بدهیها تعیین می نماید.

۲- پس از وصول مطالبات و پرداخت بدهیها یا مازاد دارایی کنفرانس به نحوی که از طرف مجمع عمومی فوق العاده تعیین گردیده و بر وفق قوانین جاریه رفتار خواهد شد.

ماده نهم- اظهاریه و ثبت و نحوه؛

انجمن برای رعایت تشریفات قانونی درخواست ثبت داده و علامات ثبت را منتشر خواهد نمود. برای این منظور به شخصی که رونوشت اصلی این اساسنامه را همراه دارد اختیارات لازم داده می شود. این اساسنامه به زبانهای فرانسوی و انگلیسی تدوین شده و هر دو نسخه سندیت خواهد داشت (۴۸).

در تاریخ ۶ ژوئن ۱۹۴۷، از سوی رئیس کنفرانسهای فنی جهانی خطاب به آقای زنگنه مدیرکل فنی وزارت پیشه و هنر، جهت شرکت در جلسات هیات اجرایی کنفرانس فنی جهانی که در روزهای دهم و یازدهم سپتامبر در شهر زوریخ در سوئیس منعقد می شد، دعوت نامه ای ارسال شد و مشارالیه ضمن آن درخواست نمود تا این دعوتنامه به «کانون مهندسين ايران» ارسال شود و ضمناً همراه با دعوت به اعزام نمایندگان مهندسين

جهت شرکت در کنفرانس فوق ریاست نمایندگان را نیز به عهده مشارالیه گذارد (۴۹). «کنفرانس فنی جهانی» به منظور تسهیل ارتباط بین مهندسين کشورهای مختلف ایجاد شده بود و هدف مهم آن، این بود که پیشرفتهای صنعتی هر کشور را حتی الامکان در دسترس مراکز صنعتی و مهندسين کشورهای دیگری که ذینفع باشند قرار دهد. برای اجرای این هدف، این مرکز در نظر گرفت در هر یک از کشورهای عضو کنفرانس یک کمیته ملی فنی مرکب از نمایندگان کانونهای مهندسی و انجمنهای فنی به وجود آید، تا رابط بین مقامات صنعتی کشور و کنفرانس فنی جهانی قرار گیرد. لذا کانون مهندسين ايران طبق پیشنهاد مهندس زنگنه و با مراجعه به انجمنهای فنی و مهندسی ذیل:

۱- کانون مهندسين ايران،

۲- اتحادیه شیمیستها،

۳- انجمن آرشیکت های ايران،

۴- انجمن مهندسين راه آهن ايران،

۵- انجمن مهندسين فارغ التحصيل دانشکده فنی،

۶- انجمن مهندسين فارغ التحصيل دانشسرای تهران،

۷- انجمن فارغ التحصيلان دانشکده کشاورزی کرج،

به تشکیل کمیته فنی ملی ايران که دارای بیست نفر عضو می باشند توفیق حاصل نمود. اولین جلسه در تاریخ یکم تیر ۱۳۲۶ برگزار گردید و انتخابات زیر به عمل آمد:

رئیس - آقای مهندس احمد زنگنه

نایب رئیس - آقای مهندس علی صادق

دبیرکل - آقای مهندس شیوا ابوالقاسم شیوا

در ۱۳۲۶/۹/۵ مهندس شیوا از طرف کمیته فنی ملی ايران معرفی شد و حق عضویت سال ۱۹۴۷ ايران که بالغ بر ۶۰ لیره بود به کنگره فنی بین المللی پرداخت گردید (۵۰). در دومین کنگره کنفرانس جهانی فنی که در تاریخ ۲۰ مارس ۱۹۴۹ تشکیل شد دکتر مفخم مدیرکل فنی وزارت اقتصاد و ملی شرکت کرد (۵۱). دکتر مفخم ضمن شرکت در این کنفرانس گزارشی به مضمون ذیل ارائه نمود:

«... این کنگره در تاریخ ۲۰ مارس ۱۹۴۹ با شرکت نمایندگان ۲۴ دولت به شرح زیر: اتریش - بلژیک - قبرس - ممالک متحده امریکا - فرانسه - بریتانیای کبیر - یونان - هنگری - هندوستان - ايران - عراق - ایتالیا - لبنان - لهستان - پرتغال - رومانی - سوئیس - سوریه - چکسلواکی - ماورای اردن - ترکیه - یوگسلاوی و مصر و نمایندگان پنج انجمن بین المللی: انسکو، دفتر بین المللی کار، کنفرانس بین المللی شبکه های الکتریکی، اتحادیه بین المللی مهندسين ساختمانی و کمیته بین المللی سازمانهای فنی در قاهره تشکیل شد. کارهای کنفرانس به سه قسمت تقسیم شده بود:

قسمت الف یا قسمت مربوط به مواد اولیه به ریاست Prof. Coetel لهستانی مدیر مدرسه معادن Cracovie که در این قسمت موضوعهای زیر مورد بحث و مطالعه واقع گردید: حفاظت منابع اولیه، صرفه جویی در تبدیل و

استعمال مواد اولیه معدنی (خصوصاً نفت و فلزات)، استفاده از مواد اولیه جدید و استفاده از انرژی اتوسبک در مراکز نیرو.

قسمت ب یا قسمت مربوط به مسائل اقتصادی و اجتماعی به ریاست Dr. Carson آمریکایی رئیس مدرسه مهندسی Oklahoma که موضوعهای مطرح در این قسمت از قرار ذیل می باشد: طرق جدید تربیت مهندس به منظور این که مهندسين علاوه بر مسؤلیتهای فنی بتوانند وظایف سیاسی و اجتماعی را نیز عهده دار شوند، مسأله ملی کردن صنایع و موضوع برنامه های دولتی. Planification کارهای صنعتی بوسیله دولتها و اقتصاد آزاد و اقتصاد دولتی.

قسمت ج یا قسمت مربوط به مسائل آبیاری و سدسازی به ریاست آقای مصطفی پاشا فهمی که موضوع مذاکرات در این قسمت مربوط به کارهای آبیاری و سدسازی بود که در کشورهای مصر و ترکیه و سوریه انجام یافته است ... در ضمن مذاکرات بعضی عقیده داشتند که تمام کارهای تولیدی باید به وسیله دولت انجام گیرد و عده ای دیگر نسبت به آزادی کامل امور صنعتی و تولیدی علاقمند بودند ... این کنفرانسها همه روزه صبح و عصر تا ۲۷ مارس ادامه داشت و در جلسات موضوعات فوق العاده مهم فنی و اقتصادی و اجتماعی مورد بحث و مذاکره واقع می شد ... در روز ۲۶ مارس جلسه هیات مدیره جدید کنفرانس که سرپرستی کنگروه های فنی را نیز عهده دار می باشد تشکیل شد و در این جلسه نمایندگان ۱۴ دولت برای عضویت پیشنهاد گردیدند و ... در نتیجه نمایندگان دولتهای بلژیک، مصر، ممالک متحده آمریکا، فرانسه، بریتانیای کبیر، هنگری، هندوستان، ایران، ایتالیا، لهستان، سوئیس، چکسلواکی، ترکیه و اروگوئه به عضویت هیات مدیره کنفرانس فنی جهانی انتخاب شدند. آخرین جلسه کنفرانس مزبور در تاریخ ۲۷ مارس برای اتخاذ تصمیم نهایی و کلی در تالار انجمن جغرافیای پادشاهی مصر تشکیل شد و صورت تصمیمات متخذه در تاریخ ۴ آوریل منتشر گردید ... جلسه آینده کنفرانس چند ماه دیگر تحت سرپرستی U.N.O در آمریکا تشکیل خواهد شد ... کنگره سوم این کنفرانس برای سال آینده در لندن تشکیل خواهد شد. (۵۲)

۱۵ - «کنفرانس بین المللی راجع به منابع و خطوط بزرگ الکتریکی»

سفارت کبرای فرانسه طی یادداشتی به وزارت امور خارجه از دولت ایران دعوت نمود تا از تاریخ ۲۴ ژوئن تا سوم ژوئیه ۱۹۴۸ در دومین کنفرانس بین المللی راجع به منابع و خطوط بزرگ الکتریکی در شهر پاریس شرکت نماید و در طرحهای بین المللی و امور فنی و توسعه مراکز برق و باربری به وسیله جریان الکتریکی مطالعات نمایند که با شرکت در این کنفرانس در تاریخ ۱۳۲۶/۱۲/۱۵ موافقت گردید (۵۳).

پی نوشتها:

۱ - ملکم شاو، حقوق بین الملل، ترجمه محمد حسین وفار، (انتشارات اطلاعات

۱۳۷۱) ص ۴۳۷ - ۴۳۸.

۲ - حقوق بین الملل عمومی، دکتر محمدرضا ضیایی بیگدلی، (انتشارات گنج دانش ۱۳۷۵)، ص ۲۲.

۳ - ضیایی بیگدلی، همان منبع ص ۲۴۰ و ص ۲۵۹.

۴ - ضیایی بیگدلی، همان منبع ص ۲۳۷.

۵ - ضیایی بیگدلی، همان منبع ص ۳۴۸ - ۳۴۹.

۶ - سند شماره ۱، شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۷ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۸ - سند شماره ۲، شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۹ - سند شماره ۳، شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۱۰ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۱۱ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۱۲ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۱۳ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۱۴ - سند شماره ۴، شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۱۵ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۵۷.

۱۶ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۳۴۹ - ۳۵۰.

۱۷ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۲۵۴.

۱۸ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۵۹.

۱۹ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۱۰۸.

۲۰ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۱۴۹ - ۱۵۰.

۲۱ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۷۴.

۲۲ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۰۳، شماره پاکت ۹۹۸۰.

۲۳ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۱۲.

۲۴ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۱۲.

۲۵ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۱۲.

۲۶ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۴۳۹۵.

۲۷ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۲۵۸.

۲۸ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۱۲.

۲۹ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۱۲.

۳۰ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۱۲.

۳۱ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۴۴۵۷.

۳۲ - ملکم شاو، همان منبع، ص ۴۵۱.

۳۳ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۲۵۲، ص ۲۵۵.

۳۴ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۴۳۹۵.

۳۵ - شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۴۳۹۵.

۳۶ - سند شماره ۵، شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۴۳۹۵.

۳۷ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۱۰۵۲۷.

۳۸ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۱۰۵۲۷.

۳۹ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۱۰۵۲۷.

۴۰ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۱۰۵۲۷.

۴۱ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۱۰۵۲۷.

۴۲ - شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۱۰۵۲۷.

۴۳ - سند شماره ۶، شماره تنظیم ۱۱۳۰۱۳، شماره پاکت ۱۰۵۳۴.

۴۴ - ملکم شاو، حقوق بین الملل، ص ۴۵۱، ۴۵۲.

۴۵ - ضیایی بیگدلی، همان منبع، ص ۲۵۳.

۴۶ - سند شماره ۷، شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۱۴، شماره پاکت ۴۳۹۵.

۴۷ - سند شماره ۸، شماره تنظیم ۱۴۰۲۰۰۴، شماره پاکت ۶۹۲.

۵۱- شماره تنظیم ۱۰۲۰۰۵، شماره پاکت ۸۲۶.
۵۲- شماره تنظیم ۱۰۲۰۰۵، شماره پاکت ۸۲۶.
۵۳- شماره تنظیم ۱۰۲۰۰۵، شماره پاکت ۸۲۶.

۴۸- شماره تنظیم ۱۰۲۰۰۵، شماره پاکت ۸۲۶.
۴۹- شماره تنظیم ۱۰۲۰۰۵، شماره پاکت ۸۲۶.
۵۰- سند شماره ۹، شماره تنظیم ۱۰۲۰۰۵، شماره پاکت ۸۲۶.

[سند شماره ۱]

وزارت امور خارجه

مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه. نظر به ترقیات فوق العاده هواپیمایی در ارتباطات دائم التزایدی که در سنوات اخیره بین ممالک متمدنه در طرق هوایی ایجاد گردیده، دول ذی نفع برای جلوگیری از اختلافات و اشکالات متصوره این طور مقتضی دانستند که مرادات هوایی بین المللی در تحت قواعد و اصول متحدالشکلی تنظیم گردد. به این جهت نمایندگان دول در پاریس مجتمع شده در تاریخ ۱۳ اکتبر ۱۹۱۹ قراردادی را که ترجمه و متن آن تلواً تقدیم می شود تدوین و امضا نمودند. چون دولت ایران نیز طبعاً به این موضوع بین المللی علاقمند بود به نماینده خود در پاریس دستورالعمل داد که قرارداد مزبور را امضا نماید. اینک از مجلس مقدس شورای ملی تمنی می شود که هرچه زودتر الحاق دولت علیه را به قرارداد مذکور به وسیله ماده واحده ذیل تصویب فرمایند:

(ماده واحده)

مجلس شورای ملی الحاق دولت علیه را به قرارداد هواپیمایی بین المللی مورخه ۱۳ اکتبر ۱۹۱۹ تصویب می نماید. رئیس الوزرا [امضا]
محمدعلی فروغی. [مهر]

[سند شماره ۲]

وزارت امور خارجه، اداره سوم سیاسی، مورخه ۲۹ عقرب ۱۳۰۲، نمره ۱۳۲۸۵

مقام منبع ریاست وزرای عظام دامت عظمة، به طوری که خاطر محترم مستحضر است دولت علیه ایران در کنفرانس هواپیمایی بین المللی عضویت دارد و چند ماه قبل نیز برای تهیه نظامات هواپیمایی در ایران حسب الامر هیات محترم وزرای عظام کمیسیونی مرکب از نمایندگان وزارت جنگ، وزارت امور خارجه، وزارت جلیله مالیه در تحت ریاست آقای عدل الملک و وزارت جلیله فواید عامه تشکیل گردید که راجع به این موضوع امعان نظر نموده وزارتخانه های مختلط نظاماتی را که مربوط به آنها می شود تهیه نموده و به وسیله وزارت امور خارجه برای اداره هواپیمایی بین المللی ارسال شود که برطبق مقررات قرارداد هواپیمایی عموم دول عضو از نظامات مخصوصه راجعه به ایران مستحضر گردند. از قرار مذاکراتی که در جلسه اخیر شده است وزارت جلیله جنگ و وزارت جلیله مالیه نظام نامه هایی را که لازم بوده است قریباً تمام و برای اطلاع اداره بین المللی هواپیمایی ارسال خواهند نمود. اینک وزارت امور خارجه برای تکمیل مشارکت دولت علیه پیشنهاد می نماید که چون هرامه کمیسیون بین المللی هواپیمایی برطبق پیشنهاد دول عضو نظریات جدیدی در اصل قرارداد حاصل می کند و علی الرسم عقیده دولت علیه را دائر به نظریات و اصلاحات جدیده استعلام می نماید و مسائل مزبوره هم اغلب مربوط به وزارتخانه های مختلفه است که باید با اطلاع از جزئیات، آن عقیده را که موافق صلاح دولت باشد اتخاذ نمایند، کمیسیون دائمی مرکب از نمایندگان وزارتخانه های فوق الذکر در وزارت امور خارجه با وزارت جلیله جنگ تشکیل شده و اوراق مربوطه به قرارداد مزبور در آن جا ضبط و هر وقت از طرف کمیسیون دائمی

اداره ۴۵ رستم

وزارت امور خارجه

نوعه (۶)

سواد رستم شماره ۱۰۹۹ مورخه ۲۹ آبان ۱۳۰۳ وزارت که اصل آن بقمره ثبت شد اداره

وزارت جلیه مهر خارجه

کجا در منع و جلیه وزارت جلیه را بدان لازم دانستند که اکثر اسیرین المع بهر جهت در دسترس
اصح آن در باره روزنامه را بدانیم در اینست تا هرگاه دولت عمده را دارد. دولت ایران در چند سال اخیر
در این کفر اسیر عقوبت داشته و گذشته از این در این مطبوعات کفر اسیر زور در میان سفارت شده
شاید مرتباً بواسطه وزارت جلیه نوشته شود که کفر اسیر سینه زانو از هر یک از مطبوعات را در
امر خادم ارسال میدارد. دولت عمده منع گرانه نجات حق الله که خودم بر دل زد و دعا از خوا
برزد استقامت نماید چنانکه شده در اجلاس اخیر که در ماه اخیر در رم انعقاد یافت با وجود در قبه
امیت آن همه فخرش که شد بود شاکت نفرو منزه است بهر جهت که لازم در امر است را مقرر دارد
در هرگاه و قیاً دولت عمده شاکت خود را مصدق نموده به جهت منع گرانه در دسترس دارد در هر
شاکت را لازم نماید بیشتر بهر جهت است و لکن در این مقام با نیت کفر اسیر. حضرت جلیه
در باره اسیر کفر اسیر بود هر چند هم خواهد شد و با این کفر اسیر است که در دسترس است که کفر اسیر
نیز فرزند. خانه این کفر اسیر را هم بدو در هرگاه که سر از دهن در زمان شاکت در این است که کفر اسیر
سوزت گذشته بود و نیت نیز تا بهیچ چیز تا بهیچ کفر اسیر هم بهیچ وجه تا بهیچ در این باب هر کس زودتر اقدام کند
۲۲۲-۱

مهر ۱۳۰۳

شماره عضویت	شماره تنظیم	شماره بیاکت	شماره ناموم	تاریخ ثبت	موضوع
	۱۰۲۰۱۴	۴۳۶۸۰۰			

اداره جامعه ملل و کارهای بین المللی

شماره ۵۱۸۳۰/۱۴۹

تاریخ ۱۷/۱۱/۱۵

شماره

وزارت امور خارجه

Handwritten signature and notes in the top left corner.

روزنامه امیر

نخستین روزنامه

Handwritten numbers ۴ and ۵ with a slash.

بازگشت بنامه ۱-۱۱-۱۷ شماره ۱۴۳۴۵ در باره دعوتیکه دولت ایالتی
از دولت شاهنشاهی برای شرکت در کنفرانس بین المللی کشاورزی نموده است همراه سند
است اظهار نظر هیئت وزیران را به وزارت خارجه ابلاغ فرمایند.

وزیر امور خارجه

Stamp: ۱۵۸۱۹ / ۱۷/۱۱/۱۵

Handwritten notes and signatures at the bottom left, including 'مطالعه فرموده شد' and 'در جواب وزارت خارجه'.

بین‌المللی هواپیمایی نظریات دولت علیه استعلام شود نمایندگان وزارتخانه‌های فوق‌الذکر با مراجعه به سوابق جواب سوالاتی را که می‌شود تهیه نموده و به وسیله وزارت امور خارجه برای اداره بین‌المللی هواپیمایی بفرستند. بدین طریق تصور می‌رود دولت علیه از عهده مشارکت برآمده و از فواید عضویت خود استفاده نماید. علیهذا در صورتی که تصویب فرمایند امر به تشکیل کمیسیون مزبور از طرف مقام منبع ریاست وزرای عظام صادر شود. وزارت امور خارجه نیز موقع و ترتیب تشکیل آن را به اطلاع وزارتخانه‌های فوق‌الذکر خواهد رساند. [امضا]

[مهر] آرشیو کابینه ریاست وزرا

[حاشیه] تصویب شد و مقرر شد به وزارتخانه‌های مالی، جنگ و خارجه ابلاغ شود. ۵ قوس

[سند شماره ۳]

وزارت امور خارجه، به تاریخ ۴ ماه آبان سنه ۱۳۰۵، نمره ۱۳۳۶۲/۲۲۶۶

مقام منبع هیأت محترم وزرای عظام دامت شوکتهم، نظر به این که راجع به عضویت دولت علیه در قرارداد کمیسیون بین‌المللی هواپیمایی و پاره‌های مسائل مربوط به آن از طرف وزارت جلیله جنگ مراسله‌ای رسیده که رفع اختلاف ناشی از آن خارج از صلاحیت مکاتبه بین دو وزارتخانه است. علیهذا شرح ماجرا و کلیه نقاط مختلف ماضیه و معوقه این موضوع را که اساساً عبارت از سه قسمت عمده ذیلاً معروض داشته مستعدی است تصمیم قطعی برای حل این موضوع اتخاذ فرمایند:

اول - مسأله قرارداد بین‌المللی هواپیمایی که در تاریخ ۱۳ اکتبر ۱۹۱۹ مابین دول معظمه و عده‌ای از دول دیگر منعقد شده و وزیر مختار ایران مقیم پاریس در آن موقع از طرف دولت علیه قرارداد فوق را امضا نموده است. این قرارداد در سنه ماضیه در اواخر دوره پنجم تقنینیه برای تصویب Ratification از طرف وزارت امور خارجه به مجلس شورای ملی پیشنهاد گردید، ولی در دوره مزبوره برای طرح و تصویب آن فرصت نبود و این کار به دوره حاضر محول گردید. وزارت جلیله جنگ راجع به عضویت دولت علیه و شرکت در این قرارداد در ضمن مراسله جوابیه نمره ۲۸۸۱/۷۶۶، ۱۲ تیر ماه ۱۳۰۵ به وزارت خارجه این طور می‌نویسد: «وزارت جنگ هنوز نتوانسته است احتیاج دولت را به مشارکت در کمیسیون مزبور استنباط نماید. به این ترتیب قبل از آن که موضوع امر در مجلس شورای ملی مطرح مذاکره واقع گردد. وزارت جنگ محتاج می‌داند که با اجرای مطالعات عمیقہ تجدید نظری در اطراف این مسأله به عمل آید». از مراسله مذکوره فوق معلوم می‌شود وزارت جنگ مشارکت دولت علیه در قرارداد بین‌المللی هواپیمایی و عضویت در کمیسیون دائمی را محتاج تجدید نظر و مطالعه مجدد می‌دانند.

دوم - مسأله مقاوله که ما بین سر سفتن برانکر (Sir Sefton Bronkeir) نماینده کمپانی کشوری هواپیمایی انگلستان و اولیای دولت علیه در سال قبل برای تأسیس خط هوایی جنوب به عمل آمده.

هرچند این مقاوله هنوز به تصویب مجلس شورای ملی نرسیده و تصویب آن هم سوط به تصویب قرارداد بین‌المللی هواپیمایی است، ولی کابینه وقت مقاوله نامه را مشروطاً تصویب نموده و در این موضوع مراسلاتی مابین وزارت امور خارجه و سفارت انگلیس مبادله شده است و از طرف دیگر، نظر به همین موافقت نظر بدوی، مأمورین هواپیمایی انگلیس با دخالت و موافقت مأمورین وزارت جلیله جنگ در جنوب بعضی عملیات مساحی و بنایی برای تأسیس فرودگاهها و غیره شروع کرده‌اند. وزارت جلیله جنگ در این موقع در جواب وزارت خارجه راجع به فکر تأسیس رادیو و دستگاههای بی‌سیم و ازدیاد پستهای فرودگاه در جنوب که بر طبق دو مراسله سفارت انگلیس به وزارت معزی‌الیها مراجعه شده بود در ضمن مراسله فوق‌الذکر این طور می‌نویسد: «اساساً انعقاد قرارداد با کمپانی مزبور قبل از آن که عهدنامه هواپیمایی بین‌المللی به تصویب برسد و با این حال هر گونه اقدامی که از طرف کمپانی به عمل آید بی‌مورد خواهد بود. لذا تمنی است قدغن فرمایند تقاضاهای کمپانی انگلیس و همچنین مکاتباتی را که در این باب به عمل آمده بلااثر و خشی گذاشته».

سوم - مسأله بودجه کمیسیون دائمی هواپیمایی ایران است. این کمیسیون بر طبق تصویبنامه نمره ۱۲۵۱۱ مورخه نهم قوس ۱۳۰۲ مرکب از نمایندگان وزارتخانه‌های جنگ، مالی، فواید عامه و خارجه با یک نفر منشی از ابتدای سال ۱۳۰۳ جلسات خود را تا چندی قبل در وزارت

خارجة تشکیل و برای نشر و طبع راپرتها و مجلات و اقدام به وظایفی که در حدود قرارداد بین المللی به عهده این کمیسیون واگذار شده مبلغ هزار تومان جمعاً سالیانه در سنوات قبل به هیأت معظم دولت به توسط این وزارتخانه پیشنهاد نموده که تصویب فرمایند از محل اعتبار دولت پرداخت شود. چون تمام امور بین المللی که به مناسبت عضویت دولت علیه در کمیسیون بین المللی پاریس به دولت ایران مراجعه می شود باید به وسیله این کمیسیون حل و اقدام شود و بدون بودجه فوق الذکر کمیسیون قادر به انجام هیچ کار مفیدی نیست و بعضی کارها (از قبیل خرید نقوشجات یک ملیونیم ایران از هندوستان که وجه آن هنوز پرداخت نشده) که اقدام شده ناتمام مانده. علیهذا، مستدعی است پس از تعیین تکلیف اصل موضوع تصویب و مقرر فرمایند یک هزار تومان برای مصارف کمیسیون به شرح ذیل از محل اعتبار دولت پرداخت شود تا کمیسیون مجدداً تشکیل و به وظایف مقرر مشغول شود:

- ۱- پانصد تومان بابت مخارج طبع، ترجمه و نشر مجلات و لواحق لازمه،
- ۲- دویست تومان به جهت مصارف دفتری و مخارج غیر مترقبه،
- ۳- سیصد تومان کمک خرج یک نفر منشی.

چهارم- موضوع سهمیه دولت علیه از بابت * مشارکت در کمیسیون بین المللی پاریس است. مبلغ این سهمیه که دول عضو قرارداد می پردازند بر حسب تصمیم کمیسیون بین المللی در هر سال تفاوت می کند و برای سال ۱۹۲۶ مبلغ ۱۲ هزار فرانک سهمیه دولت علیه را معین کرده اند و مبلغ (۸۵۰۰) فرانک نیز از سابق به بابت * شش ماهه اخیر ۱۹۲۵ باقی مانده که جمعا تا انتهای سال ۱۹۲۶ بابت * سهمیه مبلغ (۲۰۵۰۰) فرانک دولت علیه به کمیسیون بین المللی مدیون خواهند بود. مستدعی است برای پرداخت این وجه و پرداخت سهمیه منقوده دیگر ترتیبی مقرر فرمایند که مطالبات متوالیه خاتمه یافته و جواب قطعی به مراسلات وارده داده شود. بدیهی است اگر تصمیم دولت علیه بر الغای قرارداد بین المللی هواپیمایی تعلق گیرد مشخص خواهد بود محاسبات گذشته خود را تا آخر سنه ۱۹۲۶ مفروع نموده و از این تاریخ عدم شرکت خود را در قرارداد و مؤسسات فرعیه آن اعلام کنند. [امضا] [مهر] وزارت امور خارجه

[حاشیه ۱] تقدیم حضرت آقای وزیر امور خارجه شود که در پشت عنوان فرمایند. ۵/۱۲/۲۷
[حاشیه ۲] راجع به هواپیمایی خط جنوب است. دوسیه هواپیمایی ضبط شود. [امضا]

[سند شماره ۴]

وزارت امور خارجه، اداره چهارم سیاسی، نمره ۱۹۹، مورخه ۲۹ آبان ۱۳۰۶، سواد: راپرت سفارت دولت علیه در پاریس.

وزارت امور خارجه، یکی از مسائلی که جلب توجه وزارت جلیله ایران را بدان لازم می داند مسأله کنفرانس بین المللی هواپیمایی است که مقرر دفتر اصلی آن در پاریس و وزیر مختار ایران در آن جا سمت نمایندگی دولت علیه را دارد. دولت ایران از چند سال به این طرف در این کنفرانس عضویت داشته و گذشته از این که اوراق و مطبوعات کنفرانس مزبور که به این سفارت فرستاده شده است مرتباً برای وزارت جلیله فرستاده شده خود کنفرانس هم مستقیماً سه نسخه از هر یک از مطبوعات را به وزارت امور خارجه ارسال می دارد. دولت علیه مبلغ گزافی از بابت حق الشراکه خود می پردازد ولی از کنفرانس مزبور استفاده نمی نماید. چنانکه مثلاً در اجلاس اخیری که در ماه اکتبر در رم انعقاد می یافت با وجودی که قبلاً اهمیت آن جلسه خاطر نشان شده بود مشارکت نفرمودند. این است که لازم دید مراتب را معروض دارد که هرگاه واقعاً دولت علیه مشارکت خود را مفید نمی داند بی جهت مبلغ گزافی در سال نپردازد و هرگاه مشارکت را لازم می شمارد بیشتر به این مسأله اهمیت داده و از اعزام نماینده غفلت نفرمایند. بدیهی است در جلساتی که در پاریس تشکیل شود این جانب حضور به هم خواهد رساند ولی بایستی

* - به احتمال خوانده شد.

** - به احتمال خوانده شد.

*** - به احتمال خوانده شد.

تکلیفی برای جلساتی که در سایر معالک تشکیل می‌شود تعیین فرمایند. خاتمتاً این نکته را هم علاوه می‌نماید که بعد از وجهی که در زمان شارژ دافری آقای قدیمی بابت شرکت سنوات گذشته پرداخته‌اند تا به حال چیزی تأدیه نفرموده و مبلغی بدهکارند که باید قراری هم در این باب هرچه زودتر داده شود. [امضا] حسین علاء
سواد مطابق اصل است.

[سند شماره ۵]

وزارت امور خارجه، اداره جامعه ملل و کارهای بین‌المللی، شماره ۱۴۹۶/۵۱۸۲۰/تاریخ ۱۷/۱۱/۱۳ [۱۳]

نخست وزیر، بازگشت به نامه ۱۷/۱۱/۱ شماره ۱۳۳۴۵ درباره دعوتی که دولت ایتالیا از دولت شاهنشاهی برای شرکت در کنگره بین‌المللی کشاورزی نموده است، خواهشمند است اظهار نظر هیأت وزیران را به وزارت خارجه ابلاغ فرمایند. وزیر امور خارجه [امضا]

[حاشیه ۱] فوری است سابقه ضمیمه شود چه اقدامی شده است. ۱۷/۱۱/۱۵

[حاشیه ۲] پرونده فوراً ضمیمه شد. ۱۷/۱۱/۱۶

[حاشیه ۳] ۱۷/۱۱/۱۶، وزارت امور خارجه - اداره جامعه ملل و کارهای بین‌المللی در جواب نامه شماره ۵۱۸۲۰/۱۴۹۶ اشعار می‌شود: مقررات

دعوت دولت ایتالیا* اجابت و [به] ماهوری که به زنی می‌رود دستور دهید در رأس کنگره هم شرکت نماید. [امضا] ۱۵۸۱۹/۱۷/۱۱/۱۷

[بهر] ورود به دفتر ریاست و زرد. شماره ۱۵۸۱۹ تاریخ ۱۷/۱۱/۱۵

[سند شماره ۶]

وزارت دارایی، قسمت مالی، نامه ...، تاریخ ۱۳۲۲/۳/۷

هیئت وزیران در جلسه ... بنابر پیشنهاد شماره (۳۹۵) وزارت امور خارجه و موافقت نامه شماره () وزارت دارایی تصویب نمودند مبلغ نهصد و چهل و پنج دلار (۹۲۵ دلار) هزینه سفر و هزینه اداری و اقامت کارشناس و نمایندگان دولت شاهنشاهی ایران در کنفرانس مشکله در ۲۷ آوریل در آمریکا راجع به خواربار و مسائل مهم محصولات فلاحتی از اعتبار ۱۳۲۲ دولت پرداخت گردد.

[حاشیه] چهار نسخه تهیه نمایند. امضا ۲۲/۳/۷

* اصل: ایتالی

[سند شماره ۷]

وزارت فرهنگ. اداره دفتر وزارتی، تاریخ ۱۰/۴/۱۳۱۸، شماره ۲۹۸/م محرمانه و مستقیم

مقام نخست وزیر

در پاسخ نامه شماره ۲۹۴۷ زحمت افزا می شود:

که نسبت به شرکت دولت ایران در پانزدهمین کنگره بین المللی تاریخ هنر در لندن بر طبق ابلاغ محرمانه شماره ۱۶۱ آن مقام حسب الامر مطاع مبارک تصمیم گرفته شد و راجع به نمایندگی آقای لطفعلی صورتگر نیز مراتب را طی نامه محرمانه شماره ۱۹ گزارش داد و تصویب آن را طی نامه شماره ۹۵۱ با قید این که مراتب از شرف عرض و تصویب پیشگاه مبارک ملوکانه گذشته به وزارت فرهنگ ابلاغ فرمودند و وزارت فرهنگ نیز مراتب را به وسیله وزارت امور خارجه به سفارت دولت شاهنشاهی در لندن اطلاع داد و به آقای صورتگر نیز ابلاغ نمود با نظر سفارت دولت شاهنشاهی مقدمات شرکت خود را در کنگره نامبرده تهیه نماید و چون موقع تشکیل کنگره نزدیک است قطعاً سفارت دولت شاهنشاهی اقدامات مقدماتی را به وسیله مقامات صلاحیت دار انگلستان برای شرکت ایران در کنگره انجام داده و تصور می رود اعلام انصراف دولت از شرکت در کنگره فعلاً صورتی نداشته باشد و در قسمت مشکلات ارزی خاطر مبارک را آگاهی می دهد که آقای صورتگر از طرف وزارت فرهنگ در لندن مأموریت دارد و مشغول انجام وظیفه است و حقوق و فوق العاده او نیز در بودجه ارزی وزارت فرهنگ منظور و از این حیث اشکالی نیست و شرکت او به عنوان نمایندگی در کنگره بین المللی هنر کاری اضافی است و احتیاج به ارز مخصوص بابت هزینه مسافرت یا فوق العاده نخواهد داشت. بنابراین متمنی است به وزارت دارایی دستور فرمایند فوق العاده مأموریت آقای صورتگر را که در بودجه وزارت فرهنگ منظور است بپردازند که شرکت ایران هم در کنگره بین المللی هنر صورت گرفته باشد.

کفیل وزارت فرهنگ

[حاشیه ۱] پرونده فوری ضمیمه شد. ۱۸/۴/۱۰

[حاشیه ۲] اقدام شود.

[سند شماره ۸]

وزارت فرهنگ، شماره ۶۵۱۳/۱۲۲۸، تاریخ ۲۵/۲/۱۹

جناب آقای نخست وزیر

عطف به نامه شماره ۳۴۴۱۴/۵۴۷ وزارت امور خارجه که به آن جناب تقدیم شده موضوع تقاضای سفارت بلژیک برای اعزام نماینده ای از جوامع مذهبی و معنوی ایران جهت شرکت در کنگره معنوی جهانی (Congres Spiritualiste Mondial) که در ماه اوت ۱۹۴۶ در شهر بروکسل تشکیل خواهد یافت تصدیق می دهد چون وزارت امور خارجه با ارسال رونوشت نامه معروضه به آن جناب نظر این وزارت را خواستار شده است بدین وسیله خاطر عالی را مستحضر می دارد.

آقای کاظم زاده ایرانشهر که مردی منورالفکر و روحانی و دانشمند است و فعلاً در اروپا به مطالعات و تحقیق اشتغال دارد به نظر این وزارت برای نمایندگی ایران در کنگره مزبور شایسته به نظر می رسد.

ضمناً چون وزارت فرهنگ در قبال خدماتی که ایشان با مطالعه و تحقیقات خود در اروپا به فرهنگ کشور می نماید ماهانه مبلغ دو هزار ریال به فرانک سوئیس به ایشان کمک می کند در صورتی که بدین سمت تعیین شوند نیازی به پرداخت هزینه مسافرت از ایران تا بروکسل و برعکس نخواهد بود و سایر مشکلات و صرف وقت هم که لازمه معرفی و اعزام نماینده از تهران می باشد بالطبع مرتفع است و کافی خواهد بود فقط مبلغی به عنوان فوق العاده مأموریت و مخارج مسافرت از ژنو تا بروکسل از اعتبار دولت دربارۀ ایشان تصویب گردد. با عرض

مراتب بالا مستدعی است مقرر فرمایند از دستوری که صادر خواهند فرمود این وزارت را مستحضر دارند.

وزیر فرهنگ
[امضا] بهار

[حاشیه] به عرض رسید. میزان هزینه تعیین و پیشنهاد بدهید.

[مهر] تاریخ ۱۳۲۵/۲/۲۱، شماره ۵۲۴۴

[سند شماره ۹]

دفتر نخست وزیر، تاریخ ۱۳۲۶/۶/۲۵، شماره عمومی ۱۱۹۵۰.

کمیته فنی ملی ایران، پرونامه شماره ۹۶۶۱ - ۱۳۲۶/۵/۱۱ راجع به تشکیل کنفرانس فنی جهانی در پاریس اشعار می شود: طبق گزارش وزارت دارایی آقای مهندس شیواکه فعلاً در لندن اقامت دارند به کنفرانس مزبور معرفی شده و ایشان حاضر شده اند که به خرج خود و مجاناً در کنفرانس شرکت نمایند و قرار شده است هر تقاضایی که دارند به آقای مهندس زنگنه بنویسند تا تصمیم لازم ایجاد شود و ضمناً حق عضویت سال ۱۹۴۷ دولت ایران را هم که بالغ بر ۶۰ لیره می باشد به کنگره فنی بین المللی پرداخته اند. رئیس کل دفتر نخست وزیر.

[حاشیه] رونوشت برای اطلاع وزارت راه فرستاده می شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

وزارت دارائی
قسمت مالی

اداره.....

بتاریخ..... ۱۲۷

شماره.....

ضمیمه.....

+ هیئت وزیران در جلسه بنا بر پیشنهاد
شماره (۳۹۵) وزارت امور خارجه و موافقت نامه شماره
() وزارت دارائی تصویب نمود
مبلغ نم صد و چهل و پنج د ولار (۹۴۵ د ولار) هزینه سفر
و هزینه اداری و اقامت کارشناس و نمایندگان دولت
شاه نشاهی ایران در کنفرانس متشکله در ۲۷ آوریل
در امریکا راجع بخواربار و مسائل مهم محصولات فلاحتی
از اعتبار ۱۳۲۲ دولت پرداخت کرد .

+
ط.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی
۲۴/۳/۷